

**ТЕРРА
PROJECTS**

'17

Expositie Fons Uytdehaag

INHOUD

01	INLEIDING	7
02	JAARPROGRAMMA TERRA	9
2.1.	Maandelijkse exposities TERRATORIUM	9
2.2.	Extra Kunstfoyer	20
2.3.	Kunstenaarscafé	22
2.4.	Ter Zake	23
03	PROJECTEN 2017	24
3.1.	Billboards Palenstein	24
3.2.	Makersunie	24
3.3.	Zondag in 't Park	29
3.4.	Markt in 't Park	39
3.5.	Keramik in 't Park	41
3.6.	Kunst in de wijk Buytenwegh	42
3.7.	Fleurige winkelcentra Seghwaert /Leidsewallen	44
3.8.	Kunstproject 'Ode aan de beeldentuin'	44
3.9.	Duursamen Zoetermeer 7 oktober 2017	48
04	VOORBEREIDINGEN 2018/2019	50
4.1.	Jaarprogrammering TERRATORIUM 2018	50
4.2.	Masterplan Streetwise en deelprojecten	51
4.2.1	Hopman gebouw, Streetwise.object01	51
4.2.2.	AH XL	60
4.2.3.	Streetwise deelproject Abvakabo	60
4.2.4.	Streetwise deelproject grafittitunnel	60
4.2.5.	Deelproject Streetwise Festival	60
4.2.6.	Deelproject Streetwise route	61
4.3.	Jaarringen 2018	62
4.4.	Masterplan Centraal Park	63
05	BIJZONDERE ACTIVITEITEN	65
5.1.	Sieradenexpositie	65
5.2.	Afronding herinrichting Nicolaasplein	65
5.3.	TERRAFANS	65
5.4.	Ansichtkaarten	68

06	SAMENWERKINGSPARTNERS	69
6.1.	Werkgroep Dorpsstraat	69
6.2.	Gemeente Zoetermeer	69
6.3.	Stadsmuseum Zoetermeer	70
6.4.	Wijkmanagement Buytenwegh	70
6.5.	Wijkmanagement Seghwaert	70
6.6.	CKC & Partners	71
07	PROJECTBUREAU	74
7.1.	Samenstelling Projectbureau 2017	74
7.2.	Toetsingscommissie/ deelnemerschap TERRA	74
7.3.	Kunstplaats Centrum van Beeldende Kunst	75
7.3.1.	Bouwproces nieuwe locatie	76
7.3.2.	Proces	76
7.3.2.1.	Planning	76
7.3.3.	Woning	76
7.3.4.	Exploitatie	76
7.3.5.	Huur en verhuur	77
7.3.6.	Visie beeldende kunst	77
7.3.7.	Regieorganisatie	80
7.3.8.	Gemeentelijk atelierbeleid	80
7.4.	Websites en TERRAINFO	81
7.5.	Terra in Bedrijf	82
08	BEDRIJFSVOERING	84
8.1.	Management	84
8.1.1.	Managementinformatie	84
8.1.2.	Statistische gegevens	84
8.1.3.	Beschrijving Administratieve organisatie	87
8.2.	Projectbureau	87
8.2.1.	Tijdelijke ondersteuning/begeleiding	89
8.3.	Verslag Raad van Toezicht	89
8.4.	Bestuurlijk Overleg wethouder/gemeente	91
8.5.	Structurele subsidie	91
8.6.	Accountant	92
8.7.	Huisvesting	92

8.8.	Vrijwilligers	92
8.8.1.	Vrijwilligers technisch, catering.	92
8.8.2.	Team vrijwilligers TERRATORIUM (gastvrouwen/heren)	95
8.8.3.	PR, fotografie, directie en projectbureau ondersteuning en coördinatie	97
8.8.4.	Terraweeetjes	99
8.8.5.	Tijdelijke vrijwilligers	99
8.9.	Totale omvang organisatie TERRA	99
8.10.	Totaal aantal niet gehonoreerde uren	100
09	FINANCIEEL RESULTAAT	101
10	MET DANK AAN	103

Missie en visie

Voor TERRA is een stad meer dan een plaats om te wonen of werken. Er is behoefte aan een inspirerende omgeving, creativiteit en uitdaging tot ondernemerschap. Een gevarieerd aanbod aan kunst en cultuur mag niet ontbreken. Door kunstenaars een podium te bieden en samen met kunstenaars, inwoners en samenwerkingspartners exposities, projecten en manifestaties te organiseren, voegt TERRA artistieke beleving toe. Dit versterkt de binding van bewoners en bezoekers met de stad en vergroot de aantrekkingskracht van Zoetermeer. Zeker als vestigingsstad voor particulieren en bedrijven en voor kunstenaars en de creatieve sector in het bijzonder. De missie van TERRA is om een inspirerend en innovatief kunstklimaat te ontwikkelen en verankeren in de stad, waarbij de interactie tussen kunstenaars en samenleving centraal staat.

Performance bij opening
expositie Kees de Bruijn

INLEIDING

Bij de voltooiing van het vorige jaarverslag was nét bekend geworden dat de voormalige Kwik-Fit locatie in de Vlamingstraat verbouwd zou gaan worden tot centrum voor (professionele) beeldende kunst. Het zal niemand verbazen dat dit besluit behoorlijk bepalend is geweest voor de activiteiten van directie en projectbureau van TERRA in 2017.

Want, wat een vooruitzicht. Eindelijk een serieuze ruimte op een centrale locatie voor de presentatie van hedendaagse (beeldende) kunst in Zoetermeer! Parrallel aan de jaarprogrammering in het TERRATORIUM én aan de realisatie van locatieprojecten zoals Streetwise.object01 (het Hopman gebouw) en de activiteiten in 't Park, werd er samen met het de architect en gemeentelijke vertegenwoordiging geschetst en getekend aan de verbouwingsplannen.

In opdracht van de gemeenteraad stelde TERRA daarnaast -als kwartiermaker- een visiedocument op over de mogelijkheden van een regie-organisatie voor Beeldende Kunst. 'Wat zijn de voor- en nadelen van de vorming van een organisatie die het hele werkveld van beeldende kunst verbindt' en 'Wat zijn de financiële consequenties', 'Hoe werkt dat in andere steden'? Om deze vragen te beantwoorden organiseerden we werksessies met de lokale partners, maar ook met enigszins vergelijkbare organisaties uit het land. Inspirerend, leuk en leerzaam. Onze bevindingen en aanbevelingen zijn eind van het jaar ingebracht voor bespreking in het college van Burgemeester en Wethouders.

Wij hopen dat het op een x-moment realiteit kan worden maar storten ons vooralsnog eerst op programmering en financiering van een kunstprogramma in de verbouwde Kwik-Fit. Waar we samen met lokale en landelijke kunstenaars de potentie van een professioneel beeldende kunstklimaat in de stad willen laten zien en beleven.

Naast kwartiermaker was TERRA ook benoemd tot 'tijdelijk gebiedsontwikkelaar'. Samen met een brede werkgroep en in co-creatie met de gemeente Zoetermeer stelden wij in die hoedanigheid een visie op voor het Dobbegebied, middenin de stad. Uiteraard met ruimte voor kunst en cultuur.

Als bijdrage aan de activering van dit gebied hebben we in november en december 2017 alles op alles gezet om een crowdfundingscampagne voor Zondag in 't Park 2018 op te tuigen.

In dit jaarverslag worden alle prestaties en ontwikkelingen van 2017 uitgebreid toegelicht.

En ja, het is veel, maar wat ons betreft is dit wat een stad als Zoetermeer minimaal nodig heeft aan dynamiek en kleur.

Natalie Vinke & Ed Boutkan
Directie

JAARPROGRAMMA TERRA

Ook in 2017 heeft TERRA vormgegeven aan een basisprogrammering, zowel in het TERRATORIUM als op andere (soms tijdelijke) locaties. Zo maakte TERRA ook weer dankbaar gebruik van de mogelijkheid om een combi-expositie te organiseren van door TERRA geselecteerde kunstenaars uit de regio Zoetermeer, in de beeldentuin van het Stadsmuseum.

2.1. Maandelijks exposities TERRATORIUM

Periode: het gehele jaar door

Locatie: TERRATORIUM, Dorpsstraat 12

Aantal bezoekers: 3.022

jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
221	257	120	218	184	120	619	485	306	183	169	140

Elke maand exposeert een andere kunstenaar in het TERRATORIUM.

Met 'TERRA EXPOSEERT' gaf TERRA in 2017 alle aangesloten kunstenaars uit de regio Zoetermeer de kans om hun nieuwste werk te laten zien en te verkopen. Via deze kleinschalige solo-exposities en deelnemersexposities biedt TERRA hen een extra stimulans om zich te blijven ontwikkelen en biedt zij hen een podium voor promotie, een van de speerpunten van de organisatie. Ook ondernemerschap vindt TERRA een belangrijke pijler. Het komt geregeld voor dat een exposant via 'TERRA EXPOSEERT' werken verkoopt en/of in contact komt met galeriehouders en verzamelaars.

'TERRA EXPOSEERT' biedt de Zoetermeerse kunstliefhebber elke maand een andere, toegankelijke tentoonstelling. Het project draagt bij aan de ontwikkeling van een dynamisch aanbod van beeldende kunst in Zoetermeer en de 'beleveniseconomie'. Ook kan het aanbod van de betreffende maand de toevallige passant letterlijk en figuurlijk over de drempel helpen; 'TERRA EXPOSEERT' werkt drempelverlagend. In een toegankelijke en gezellige omgeving kan men goede, professionele kunst bekijken. TERRA stelt een zo divers mogelijk aanbod samen (mix van abstract en figuratief, westerse kunst en kunst uit andere culturen). De kunst sluit geregeld aan bij andere projecten van TERRA, haar samenwerkingspartners, of bij het betreffende seizoen.

Expositie 5x5 Small Art

Kunstfoyers

Elke maand vertelt de exposerende kunstenaar tijdens de kunstfoyer voor de gastvrouwen/ heren en bezoekers over zijn/ haar werk. Tijdens de presentatie worden vragen gesteld, wordt er gedebatteerd en gereflecteerd. Zo kunnen de gastvrouwen/ heren het gesprek met de bezoeker goed voorbereid aangaan en leren zij de kunstenaars persoonlijk kennen.

Januari	Peter Waltman
Februari	Joke Meijer
Maart	Interactieve expositie (Samenspraak)
April	Fons Uytdehaag
Mei	Deelnemersexpositie groep I
Juni	Deelnemersexpositie groep II
Juli	5 x 5 Small Art
Augustus	5 x 5 Small Art
September	Themaexpositie Huisafval
Oktober	Renée du Clou
November	Kees de Bruijn
December	Kunstsurprise

Over de exposities:

Peter Waltman

MIN OF MEER OF MINDER

6 t/m 26 januari

Peter Waltman is van oorsprong keramist. Hij ontwikkelde zich als docent pottenbakken en keramiek. Plateel schilderen, Delfts blauw, het restaureren maar ook ontwerpen en uitvoeren bleken eveneens een ontdekking.

De kracht van zijn werk zit in het combineren van ambachtelijkheid en kennis van techniek die samenkomen, als concept, of ontwerpidee dat een verder ontwikkelproces in gaat en als kunstwerk op enig moment te zien is. In het verbeelden van zijn autobiografisch proces nemen toeval, natuur en techniek hun plaats in en is soms in zijn werk de verwijzing terug te vinden naar zijn keramische achtergrond (gelaagdheid en textuur).

Joke Meijer

BOMEN

28 januari t/m 23 februari

Het landschap is voor Joke Meijer een belangrijk thema. Haar schilderijen zijn van 28 januari t/m 23 februari te zien in het TERRATORIUM.

Het ingewikkelde lijnenspel, het perspectief, licht en vorm zijn de belangrijkste elementen. Ook andere natuurthema's, zoals bomen, krijgen veel aandacht.

Joke werkt in transparante lagen, zowel met acryl- als olieverf.

De schilderijen zijn het resultaat van een steeds terugkerende zoektocht naar het spanningsveld tussen figuratie en abstractie. De kleur en compositie leveren daaraan een belangrijke bijdrage. In de zomermaanden verblijft Joke vaak in haar 'buitenatelier': het Westerpark in Zoetermeer. Daar maakt zij landschappen in oliepastel. Stillevenstekent zij met potlood. "Hierdoor blijf ik alert in het waarnemen."

Interactieve expositie

VAN OLIEVERF TOT STREET ART

25 februari t/m 30 maart

Zoetermeer is een jonge stad, met een cultureel aanbod dat nog volop in ontwikkeling is. Als het aan Terra Art Projects ligt is kunst er zeker niet alleen voor een kleine groep mensen, maar voor iedereen. TERRA organiseert daarom de expositie 'Van olieverf tot Street Art' in het TERRATORIUM, waarbij iedere stadsbewoner wordt uitgenodigd om mee te denken over de toekomst van kunst in Zoetermeer!

Hou je van experimentele projecten, wil je meer schilderijen zien in

Zoetermeer of ben je juist groot fan van festivals als 'Zondag in 't Park'?

Waar kom jij graag in aanraking met kunst en makers? Verdiep jij je graag

tijdens een lezing, wil je een smid 'live' zien smeden in zijn werkplaats of ga

je het liefst naar het RandstadRail station om Street Art kunstenaars aan het werk te zien? (zie punt 7.3.6 voor de gedetailleerde uitkomsten)

Fons Uytdehaag

NATUURLIJK GLAS

1 april t/m 27 april

De scheppende kracht van de natuur is een oneindige inspiratiebron voor

glaskunstenaar en viroloog Fons Uytdehaag. "De wetenschapper in me

dwingt me tot verdieping naar onderwerpen die variëren van de diepzee tot

Expositie Peter Waltman

het heelal. De emoties en de schoonheid die ik in mijn onderwerpen zie en ervaar, breng ik over naar het abstracte glasobject.”

“Mijn eerste serie glasobjecten bestaat uit vogelnesten, getiteld Satao Elerai, veelkleurige organische sculpturen geblazen in frames van koperdraad.

De serie is een reflectie van de kleuren- en vormenrijkdom en bijzondere samenlevingsvormen in de Afrikaanse natuur.” Regelmatig onderzoekt Fons zijn onderwerpen via de literatuur. Zijn huidige series dragen titels als Ocean, Vulcano, Atlantis, Saccharum en Galaxy.

Het zijn titels die slechts de inspiratie van het moment duiden, en waarvan hij hoopt dat de beschouwer de ziel herkent die hij erin probeerde te leggen.

“Ze zijn vooral een uitnodiging tot dialoog”, vertelt Fons.

Ricardo Bouman, Renée du Clou, Ria van Dijk, Yvon Grevers, Theo Janssen, Loulou Joolen, José Koebrugge, Jan Lenoir, Joke Meijer, Wolfram Querfurth, Usha Ramesh, Wilna Snoek, Lilian Wessels, Fred Wieser en Marian van Zomeren- van Heesewijk

TERRA Deelnemersexpositie (1)

28 april t/m 27 mei

Iedereen die nieuwsgierig is naar het werk van tientallen professionele kunstenaars uit Zoetermeer wordt uitgenodigd voor een bezoek aan de deelnemersexpositie 2017 in mei en juni. Tijdens deze expositie presenteren alle deelnemers van TERRA zich met een recent kunstwerk aan het publiek. Het aanbod van de deelnemersexpositie is zeer divers. Bezoekers kunnen genieten van bijvoorbeeld abstracte en realistische schilderijen, fotografie, sieraden, beeldhouwwerk en keramiek. De deelnemers exposeren in twee groepen, waardoor een bezoek in zowel mei als juni de moeite waard zal zijn!

Sylvia Essenberg, Kiek Haket, Fieke Hordijk, Verolique Jacobse, Gerart Kamphuis, Karel Lengkeek, Marus van der Made, Debora Makkus, Leo van der Meer, Marja Milo, Eva van Steenberg, Michel Verhoef, Ellen Vermeulen, Peter Waltman, Marijke Wijgerinck en Vera Zegerman

TERRA Deelnemersexpositie (2)

28 mei t/m 22 juni

In mei vond het goedbezochte eerste deel van de Deelnemersexpositie 2017 plaats. Hierbij presenteerden 16 deelnemers van TERRA zich met een recent werk aan het publiek. Ook in juni is een bezoek aan het TERRATORIUM zeker de moeite waard! Dan exposeert tweede groep, die ook uit 16 kunstenaars bestaat.

5 x 5 Small Art

1 juli t/m 27 augustus

In juli en augustus is de expositie 5x5 SMALL ART te zien in het TERRATORIUM in Zoetermeer. Maar liefst 195 kunstenaars uit heel Nederland exposeren ieder maximaal 5 werken van maximaal 5x5cm. Het resultaat leverde een gevarieerde mix op van thema's en materialen. Denk aan kleine portretten, natuurscenes, mini-stilleven, dieren, surrealistisch- en abstract werk. Twee- of driedimensionaal, kleurrijk of juist ingetogen en met of zonder lijst.

De werken zijn een cadeautje om te bekijken maar wellicht ook om te geven. Al het werk wordt namelijk aangeboden tegen betaalbare prijzen. Het concept 5x5 SMALL ART werd bedacht en eerder uitgevoerd door PICTURA in Groningen. De Zoetermeerse kunstenaar Ellen Vermeulen bracht het concept onder de aandacht van Terra Art Projects, die het adopteerde in overleg met het kunstgenootschap. TERRA werd blij verrast door het enthousiasme van de vele kunstenaars om deel te nemen!

Renée du Clou, Sylvia Essenberg, Veronique Jacobse, Loulou Joolen, Usha Ramesh, Eva van Steenberg, Wolfram Querfurth, Ellen Vermeulen en Vera Zegerman

Themaexpositie Huisafval - GECONSUMEERD

1 september t/m 29 september

Inspiratie, schoonheid en verwondering over de maatschappij: het zijn niet de eerste dingen die in je hoofd opkomen wanneer je een blik werpt in de vuilnisbak. Tijdens de expositie 'GECONSUMEERD', die van 2 t/m 28 september te zien is in het Terratorium, staan juist deze materialen centraal. Negen Zoetermeerse kunstenaars transformeerden de restanten uit ons dagelijks leven in objecten die het waard zijn om gezien te worden! Zoveel kunstenaars, zoveel invloeden. Iedere kunstenaar heeft zich op een andere manier laten inspireren door de materie. Sommige kunstenaars richten zich op de potentiële schoonheid van het 'afval'. Zij onderzochten de mogelijkheden die de vormen en kleuren van de materialen hen bieden om nieuwe objecten te creëren die door de bezoeker als 'mooi', 'interessant' of 'kunstzinnig' kunnen worden ervaren.

Deelnemersexpositie, werk Kiek Haket

GALERIE/ EXPOSITIES
ZOETERMEERSE KUNSTENAARS

Expositie Renée Du Clou

Renée du Clou

REIZEN

30 september t/m 26 oktober

Melancholie en humor staan centraal bij het werk van Renée du Clou.

Reizen is een van de thema's die de kunstenaar verwerkte in haar expositie in het TERRATORIUM. Haar thema richt zich echter niet op reizen naar verre landen, maar op haar 'levensreis'. "Reizen in de tijdelijkheid, vergankelijkheid, onzekerheid, onzaligheid en de overvloed. Ik drukte mijn reis uit in karren, die elk een onderdeel symboliseren."

De ideeën van Renée ontstaan door de invloed van gebeurtenissen, haar omgeving en de mensen in haar leven. Dat wat haar maakte tot wie ze nu is. "Ook het materiaal is een bron van inspiratie. Vaak is dat klei en keramiek, maar ik werk ook met brons, ijzer, beton en papier. Welk materiaal ik gebruik, hangt af van het verhaal dat ik wil vertellen." Naast de karren presenteert Renée ook een serie recente portretten.

Kees de Bruijn

OPENGELATEN

28 oktober t/m 23 november

Kees de Bruijn maakt zijn portretten met materialen die variëren van lak tot wasbenzine en schoensmeer. Zijn doel is om met 'povere' materialen gezichten van mensen uit te beelden. "Niet zomaar een gezicht, maar mensen met een ziel."

"De uitwerking van mijn portretten wordt bijvoorbeeld beïnvloed door het zien van een mooie expositie of film of een goed, serieus gesprek", vertelt Kees. "Ik heb thuis een plakboek met vele foto's uit kranten en tijdschriften.

Het zijn foto's van allerlei mensen, veelal van het gezicht. Het zijn, en dat is erg belangrijk, geen vrolijk stemmende foto's. Tijdens het uitwerken start ik met 'kleurpotlood kleuren'. Al werkend, na menging, ontstaan de aardekleuren. Ik voel me hierbij thuis. Sombor, stemmig en melancholiek."

De materialen die de kunstenaar in handen krijgt, zijn de materialen die hij gebruikt: zwarte gesso, latex, lak, vernis, beits, acrylverf, plakkaatverf, Oost-Indische inkt, vulpeninkt, schoensmeer, wasbenzine, Tipp-Ex, potlood, kleurpotlood, pastelkrijt, koffie, thee, verfbranders en nog veel meer.

De werken van Kees bestaan niet uit één stuk. "Ik werk snel, op het chaotische af maar wel met verstandelijke controle. Na het maken van twintig portretten, was ik niet meer tevreden. Ik bleef hangen op een onbevredigend niveau. Er moest iets gebeuren. De schaar erin? Durfde ik dat? Ik dronk een bak koffie, rookte een sigaret en besloot om in te grijpen. Knippen en plakken..."

Ricardo Bouman, Renée du Clou, Ria van Dijk, Sylvia Essenberg, Masoud Gharibi, Yvon Grevers, Fieke Hordijk, Verolique Jacobse, Theo Janssen, Loulou Joolen, Corinne van Kamp, Gerart Kamphuis, José Koebrugge, Karel Lengkeek, Jan Lenoir, Leo van der Meer, Joke Meijer, Usha Ramesh, Michel Verhoef, Peter Waltman, Lilian Wessels, Fred Wieser, Marijke Wijgerinck, Marian van Zomeren – van Heesewijk

KUNSTSURPRISE

25 november t/m 22 december

December is de feestmaand, ook bij Terra Art Projects! Ruim twintig deelnemers van TERRA verkopen werk dat gegarandeerd een hit zal zijn in de zak of onder de kerstboom. Er zijn al kunstcadeautjes te koop vanaf €10,-. Elk werk is gemaakt door een Zoetermeerse kunstenaar en de meeste items zijn uniek! Van sieraden tot keramiek en van schilderijen tot batik... je vindt het allemaal tijdens 'Kunstsurprise'.

2.2. Extra Kunstfoyer

Zondag 15 oktober: Theatermonoloog: Barbara, een leven in beeld

Aantal bezoekers: 22

Op zondag 15 oktober vond de humoristische en ontroerende theatermonoloog over het leven en werken van Barbara Hepworth, 'one of the greatest' van de 20ste-eeuwse Engelse beeldhouwkunst plaats.

De voorstelling vond op initiatief van Stichting Terra Art Projects plaats in het Stadsmuseum, en is gebaseerd op Hepworths bewogen en bevlogen leven.

Een leven dat werd bepaald door haar beeldend werk, maar ook door de zorg voor vier kinderen uit twee huwelijken. In de tweede helft van de 20ste eeuw, waarin de kunstwereld werd gedomineerd door mannen, wist zij desondanks een vooraanstaande positie te verwerven

"Ik kan gevoed worden door moeder te zijn. Ik, een vrouw die kan koken en kinderen krijgen en kinderen met mazelen kan verzorgen, zelfs drie tegelijk. Ik word daardoor gevoed als kunstenaar. Ja...ja...ja toch?!"

Barbara Hepworth was tijdgenote van en bevriend met Henry Moore, Alexander Calder en Piet Mondriaan. Veel mensen en kunstliefhebbers kennen deze mannen, maar hebben nog nooit van Hepworth gehoord.

Regisseur Pip Kelting en de vertolker van Hepworth, Annemiek Lelijveld, vinden dat zij het verdient om in Nederland in bredere kring bekend te worden en een inspirerend voorbeeld te zijn.

2.3. Kunstenaarscafé

TERRA heeft het initiatief genomen om dit jaar 3 kunstenaarscafés voor haar deelnemers te organiseren.

Doel Kunstenaarscafé:

Onderlinge ontmoeting stimuleren, enthousiasmeren voor gezamenlijke projecten, versterken band tussen deelnemers onderling en het projectbureau van TERRA. Het inventariseren van vragen van de deelnemers.

Resultaten Café 22 april:

- expositie 'GECONSUMEERD' in september (initiatief Vera Zegerman)
- expositie van Loulou Joolen en Renée du Clou in de Beeldentuin van het Stadsmuseum, oktober en november
- expositie Kees de Bruijn in november (initiatief Renée du Clou)
- expositie 'KUNSTSURPRISE' in december (initiatief Peter Waltman en Jan Lenoir)
- expositie van Michel Verhoef met collega Adrie Kweekel, januari 2018
- verbeterde website met betrekking tot zichtbaarheid van de deelnemers.

Resultaten Café 7 juli:

- verspreiding van contactlijst, waar veelvuldig gebruik van wordt gemaakt
- er zijn thema-exposities en samenwerkingen met derden besproken waarvan enkele in 2018 geïnitieerd worden
- naar aanleiding van de oproep voor het exposeren bij Ter Zake, het Ondernemershuis, zijn de maanden november (Marjan van Zomeren) en december (Fieke Hordijk) ingevuld.

Resultaten Café 6 oktober:

- de kunstenaars zijn ingelicht over de plannen voor de VONK-organisatie en er is een bezoek gebracht aan de nieuwe locatie
- aansluitend werd de programmering van de kunstplaats vanaf 2019 besproken en zijn er 2 voorstellen voor projecten gedaan waar zich diverse kunstenaars voor hebben aangemeld
- er is een oproep aan allen gedaan om na te denken over spannende en spraakmakende exposities – men is uitgedaagd om iets bijzonders te presenteren
- TERRA zal een formulier ontwikkelen waarmee men het idee kan aandragen. Dit wordt tijdens het volgende Café (maart 2018) gepresenteerd.

2.4. Ter Zake

TERRA-kunst bij Ter Zake, het Ondernemershuis, op de Markt 3 te Zoetermeer.

Een beter ondernemersklimaat, goed ondernemerschap, meer werkgelegenheid en verbetering samenwerking onderwijs-arbeidsmarkt: dat zijn de doelen waaraan Ter Zake bijdraagt.

Ter Zake Het Ondernemershuis is dé ontmoetingsplaats voor ondernemers, gemeentelijke professionals en onderwijs. Ter Zake stimuleert samen werken aan een beter economisch klimaat. Met een inspirerend programma en brede dienstverlening daagt Ter Zake iedereen uit om mee te denken over het versterken van Zoetermeer en de regio.

Alle kunstenaars van TERRA worden in de gelegenheid gesteld om 1 of 2 maanden lang 1 of 2 werken in de ontvangstruimte van Ter Zake op te hangen.

In 2017 hing er werk van de volgende kunstenaars: Peter Waltman, Joke Meijer, Ricardo Bouman, Jan Lenoir, Sylvia Essenberg, José Koebrugge, Marian van Zomeren - van Heesewijk en Fieke Hordijk.

PROJECTEN 2017

3.1. Billboards Palenstein

In overleg met de gemeente zijn de billboards aan het Rakkersveld op 17 juni 2017 verwijderd en opgeslagen.

3.2. Makersunie

Het uitoefenen van ambachtelijke vaardigheden lijkt in een rap tempo te verdwijnen. Door massaproductie van megaconcerns is het voor zelfstandige kunstenaars en/of vakspecialisten steeds moeilijker geworden om hun plaats op de handelsmarkt in stand te houden dan wel te verwerven.

Hiernaast is er door vergrijzing minder 'nieuwe aanwas'; het traditionele vakmanschap is bijvoorbeeld nauwelijks meer onderdeel van het lesprogramma op scholen. Vaak weten jongeren niet goed wat het verschil is tussen massaproductie en ambachtelijk gemaakte producten.

Veel productieprocessen zijn geautomatiseerd en onzichtbaar. Ze zijn er op gericht om vooral veel van hetzelfde te produceren. Gelukkig is er ook een trend te bespeuren die juist de ambachtelijke vaardigheden en het unieke product weer voor het voetlicht wil brengen. In veel gevallen worden kunstenaars of designers gekoppeld aan de productontwikkeling.

Productontwikkeling

Stichting Terra Art Projects wil doorgewinterde leermeesters en enthousiaste leerlingen aan elkaar koppelen om hedendaagse producten vanuit traditioneel vakmanschap te ontwikkelen.

Persoonlijke ontwikkeling

Ervaren vakspecialisten zullen de kneepjes van het vak op innovatieve en duurzame wijze doorgeven. De Makersunie stelt hiertoe Makersploegen samen en zet hierbij in op mensen die een stap willen zetten, willen groeien, plezier hebben in het maken, en de ambitie hebben om zelfredzaam te zijn.

RECEPTUUR BROODDEEG
(MOLEN DE HOOP).
MULTIFUNCTIONELE DOEK

EXTRA WAARDE
DUURZAAM & BEWUST

MOGELIJKHEDEN VOOR LOKAAL WERK

Leerling die ambacht van broodbakken
wordt bijgebracht en die dit in workshop-
verband kan overdragen aan particulier

GEZOCHT VOOR DEZE MAKERSPLOEG

Marketeer

Begeleiding van leerlingen

MOGELIJKHEDEN
De ambachtelijke p
kan lokaal plaatsvin
of na scholing d
beperking, iema
de arbeidsma

GEZOCHT VOOR D

Iemand die
bij de bu

Een (sociaal
voor lokale w

MAKERS UNIE

ZOETERMEER

MAK UN

ZOETER

Makersunie

Artistieke ambitie

Omdat initiatiefnemer Terra Art Projects als kunstorganisatie grote waarde hecht aan vernieuwend design, wordt een kunstenaar of designer gekoppeld aan elke Makersploeg. De vormgeving van de hele branding (huisstijl), alle productverpakkingen, shop-in-shop concepten, het Makersunie-café etc, kenmerkt zich door een hedendaags, dynamisch design met een knipoog naar traditie.

Gebiedsontwikkeling

Makersunie Zoetermeer sluit als initiatief ook aan bij de wens om de Zoetermeerse Dorpsstraat, door de stadsbewoners gezien als de 'historische ziel' van de stad, weer te doen herleven. Het project trekt vaklieden, speciaalzaken, kunstenaars, ontwerpers, designers en andere creatieve mensen naar de historische straat om hier reuring en sfeer (beleving) toe te voegen. Zij maken de straat daarmee voor ondernemers en bezoekers aantrekkelijker.

Door financiële ondersteuning vanuit de Sociaal Economische Agenda, wordt het mogelijk om in 2017 een pilot te starten, zodat de bedoeling van het project zichtbaar gemaakt kan worden.

Er worden in 2017 Makersunie-producten ontwikkeld bij drie ondernemers in de historische Dorpsstraat. In de periode september-november ontwikkelen deze drie Makersploegen hun concept:

welk product willen ze gaan maken

van welk materiaal

met welk doel

voor wie (doelgroep)

welke visie zit erachter

relatie product, vakmanschap van ondernemer en/of kunstenaar, maatschappij

welk ambacht vertegenwoordigt het, hoe wordt dit doorgegeven

door wie wordt het gemaakt

wie brengt wat in tijdens het proces (rolverdeling).

De ondernemers zijn:

Vis van Lon

Di Niente Italiaanse Trattoria

De Bakkerswinkel Zoetermeer.

Vis van Lon

Eigenaar Lon Oosterbroek van viswinkel 'Vis van Lon' heeft de wens om het ambachtelijk roken en grillen van (duurzame) vis onder de aandacht te brengen en om deze vaardigheid over te dragen. Lon hecht er waarde aan dat er zowel bij de ontwikkeling van het product als bij de bereiding van de vis aandacht is voor duurzaamheid. Het begrip 'the circle of life' werd daarom als randvoorwaarde toegevoegd aan de ontwerpverraag.

Vormgever Hugo van der Kallen werkt vanuit de kracht van materialen, in de puurst mogelijke vorm. Hij wil laten zien dat je met eenvoudige bouwstenen de meest stijlvolle en verrassende, maar ook zeker verantwoorde producten kunt maken. Vernieuwende producten met blijvende waarde.

Zijn visie houdt echter niet op bij het product zelf. "In een circulaire economie moet je de omgeving van een product meenemen in het ontwerp door met verantwoorde materialen te werken en zo min mogelijk afval te produceren", aldus van der Kallen. "Maar ook door bijvoorbeeld met de verkoop van een product de aanleg van 'nieuwe' natuur met recreatieve én ecologische waarde mogelijk te maken. Daarnaast denk ik ook graag mee over vernieuwende constructies rond het eigenaarschap van de producten, via vormen van leasen, huren of het te zijner tijd terugkopen ervan."

Hugo van der Kallen ontwierp voor en in samenspraak met Lon Oosterbroek een robuuste rook-/ grilloven die een unieke sfeer brengt en op speelse wijze om interactie vraagt met de gebruiker. De basis van het apparaat bestaat uit twee lege brandblussers. Lon en zijn personeel zullen in eerste instantie zelf, op de stoep voor de winkel, experimenteren met het roken. Zodra er verschillende recepturen zijn ontwikkeld, is het de bedoeling dat particulieren een model van het apparaat voor thuisgebruik aan kunnen schaffen in een koop- of huurconcept.

Di Niente

Op 1 juni 2016 is in het pand Dorpsstraat 112a 'Di Niente' geopend. Het was de wens van eigenaar Rainier Gouweloos om met zijn Italiaanse Trattoria het positieve, pure gevoel van de Italiaanse eetcultuur over te brengen aan anderen.

Kenmerkend aan de Italiaanse eetcultuur zijn de royaal gedekte tafels, waarbij grote families aan kunnen schuiven. Op schalen van bontgekleurd en gedecoreerd Siciliaans aardewerk worden de mooiste gerechten opgediend. Bij Di Niente zijn alle ingrediënten aanwezig om geheel in stijl van deze traditie een maaltijd te serveren. Maar hoewel de Italiaanse traditie hoog in het vaandel staat van de Trattoria, was er toch behoefte aan een moderne variant van de serveerschalen. Ambachtelijk gemaakt, met een knipoog naar de oorsprong.

Kunstenaar Hetty Arens uit Zoeterwoude maakt al vele jaren werk in keramiek. Meestal organisch van vorm en ambachtelijk met de hand opgebouwd. De vraag van Rainier intrigeerde haar en ze begon een onderzoek naar de kenmerkende patronen van het Siciliaans aardewerk. Hiervan maakte ze hedendaagse vertalingen. Ook dacht Hetty na over manieren waarop de schalen geproduceerd kunnen worden, waarbij zij haar kennis van het ambacht over kan dragen.

De verschillende, handgemaakte schalen worden los en in sets verkocht. Uiteraard ook in combinatie met producten uit het assortiment van Di Niente én met een recept van lekker familiegerecht.

De Bakkerswinkel

Dat broodbakken zo eenvoudig is en dat je er bijna niets voor nodig hebt, ook geen dure apparatuur, dat is wat bakker Frans Boortman van De Bakkerswinkel Zoetermeer graag wil overdragen. Brood wordt tegenwoordig voornamelijk machinaal vervaardigd en al dan niet in de winkel afgebakken. De geur en smaak van versgebakken brood verdwijnt zo langzamerhand uit winkelstraten en huiskamers.

Het eenvoudige concept om met bloem, gist, zout en water in een gietijzeren pan in de oven brood te bakken staat centraal bij het ontwerp van deze Makersunie productset. De ingrediënten worden met de hand gemengd en het brood rijst en bakt in de oven. Interessante gedachte is om ook de restwarmte van de oven te gebruiken, om bijvoorbeeld aansluitend koekjes te bakken. Het ambacht van bakker draait ook om efficiëntie, zo blijkt na gesprekken met bakker Frans.

De gietijzeren pan in deze productset kan wellicht een hergebruikte pan zijn, de ingrediënten en receptuur zitten hierin. De set wordt verpakt in een doek, die kan functioneren als schort, ovenwant en serveerdoek. Het dessin werd geïnspireerd op de traditionele bakkersruiten broek.

Vormgever en stylist Irene van Ophoven tekende voor het textielontwerp. Het vertalen van verhalen naar beleving is iets wat Irene al vele jaren doet, constant in verbinding met een doelgroep en hun verwachtingen.

Met haar styling- en designstudio Autre Choix ontwikkelt Irene van Ophoven stylingconcepten voor interieur, evenementen, visuele merchandise en productverzamelingen als een vertaling van hedendaagse trends en visuele merkidentiteit.

Voortgang

Terra Art Projects organiseert en coördineert het project.

Op 13 december 2017 presenteerden de drie Makersploegen hun concept tijdens een bijeenkomst van de stuurgroep Sociaal Economische Agenda (SEA). Na afloop van de presentaties werd een oproep gedaan om aan elke Makersploeg een zakelijke partner te verbinden. Deze moet de ontwikkelaars gaan helpen om een businesscase en verdienmodel voor het product op te stellen.

In samenwerking met WGSP wordt waar nodig en mogelijk ondersteuning aan de Makersploegen geboden door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een werkervaringsplek aan te bieden.

Het vervolg op de succesvolle presentaties vindt plaats in 2018.

3.3. Zondag in 't Park

Data: 16/23/30 juli en 6/13 augustus en 17 december 2017

Aantal bezoekers: 6.900

De sloop van de Nicolaasschool zorgde er in 2013 voor dat er in het centrum van Zoetermeer een stuk braakliggend terrein ontstond. De gemeente vroeg TERRA om dit stukje stad achter het pand van de stichting onder haar hoede te nemen. Deze uitdaging nam TERRA graag aan. Samen met haar vrijwilligers toverde de organisatie het 'Nicolaaspark' om tot kleinschalig festivalterrein.

Zondag in 't Park

In 2014 maakten de Zoetermeeders hier voor het eerst kennis met een in hun ogen 'on-Zoetermeers' concept, het festival 'Zondag in 't Park'. De eerste editie werd bezocht door ongeveer 400 mensen. Het bezoekersaantal bleef groeien, tot een recorddag van 2000 bezoekers op 13 september 2014. In 2015 werd het artistieke festival door gemiddeld 800 mensen per editie bezocht, in 2016 en 2017 is dit gestegen tot ruim 1.000 bezoekers. Zondag in 't Park is een begrip geworden in Zoetermeer en de directe omgeving. Zon, wolken of regen: op zondag ga je in Zoetermeer naar 't Park!

Zondag in 't Park heeft een impuls gegeven aan de belevingswaarde, ontwikkeling en 'upgrade' van het centraal gelegen gebied. Dat de gemeente Zoetermeer het initiatief steunt, blijkt uit de bouw van een Paviljoen, wat dienst doet als overdekt podium. Het Paviljoen, dat werd gebouwd met de hergebruikte spanten van de oude Zoetermeerse 'Pieterman Hardglasfabriek', werd tijdens de editie van 2015 in gebruik genomen. In 2017 werd er ook een vaste stroom- en watertoevoer aangelegd zodat er in navolging van Zondag in 't Park ook andere (en spontane) initiatieven plaats kunnen vinden op de organisch ontstane evenementenlocatie.

Zondag in 't Park is vooral... anders

De roep van de bevolking om plekken waar je elkaar kunt ontmoeten is groot. Er worden door de (culturele) organisaties in Zoetermeer diverse evenementen georganiseerd die leuk en nuttig zijn, maar vaak kostbaar, massaal of juist voor een nichepubliek. Het resultaat is een exclusief evenement (zender-ontvanger georiënteerd of juist een ons-kent-ons bijeenkomst) met een hoge drempel. Het soort locatie en het aanbod van Zondag in 't Park zijn nog steeds op geen andere plek in Zoetermeer te vinden. Het experiment, dat in 2014 startte, heeft geresulteerd in een toegankelijk festival met een publiek dat elke zondag weer varieert van 0 tot hoogbejaard en van drempelvrezend tot cultuurminnend publiek.

Elke Zondag in 't Park bestaat uit een mix van culturele activiteiten, sommigen met een meer artistieke, en anderen met een meer maatschappelijke insteek. De basis bestaat uit goede muziek, theater, dans (klassiek en modern), kunst (live schilderen, street art), doe dingen (workshops etc.) goed eten en drinken (je mag het ook van huis meenemen) en ontspanning (kleedjes op het gras, bankjes, ronddwalen, kijken, en meedoen).

De fotoreportages op de website www.zondaginhetpark.nl geven een goed beeld van de sfeer en programmering van Zondag in 't Park 2016-2017.

Lokale partners

Het projectbureau van Terra Art Projects zorgde samen met haar vrijwilligers weer voor een verrassende aankleding van het park en voor een sprankelende programmering van muziek, kunst en theater. Het netwerk werd aangeboord voor verrassende initiatieven. Ook lokaal was er vooral in 2017 meer (en kwalitatief beter) animo van initiatieven dan de jaren ervoor. Zo werd er door het Zoetermeerse communicatiebureau Talk of The Town in samenwerking met (leerlingen van) het Erasmus college een parade-achtige act vormgegeven waarbij bezoekers na een medische keuring het water op gingen voor een bezoek aan een heilzame bron. Ook wijktuin de Zoete Aarde was van de partij met een eetbare bloemenkeuken, de scouting daagde jonge durfballen weer uit met stoere activiteiten en de stadsdichter droeg op individuele basis gedichten voor en sloot plenair de dag af met een poëtische samenvatting. Een Zoetermeerse kunstenaar maakte een muurschildering tijdens het festival en Siyu de verhalenverteller wist jong en oud met vertellingen te boeien. De muzikale programmering werd elke week geopend door een lokale band of artiest.

Zondag in 't Park wordt, vooral in de vroege middag, bezocht door veel ouders met kinderen. Gretig stormen de kids af op de doe-dingen. In 2017 hebben de docenten van het CKC & Partners voor het eerst zorg gedragen voor de workshopprogrammering voor kinderen/ jeugd. Atelier Le Rouge, vanaf de eerste dag betrokken bij het festival, verzorgde daarnaast de creatieve huiskamer die tevens als blikvanger van het festival aan de Dorpsstraatzijde fungeert. Deze opzet stond weer garant voor een gevarieerd aanbod waarmee de jonge bezoekers kennis konden maken met vele creatieve technieken. Het lokale aanbod werd aangevuld met professionele initiatieven op het gebied van (straat)theater, muziek en klein vermaak zoals poppentheater en pop-up speelplekken.

Een wisselend aanbod van foodtrucks en de leuke badbar zorgden er weer voor dat bezoekers van begin tot eind zonder honger en dorst op het terrein konden blijven. 77events verzorgde dit wederom naar volle tevredenheid.

Zondag in 't Park

RESULTATEN

Community building

Op een festivaldag vervagen de grenzen tussen 'groepen mensen'.

Het onpersoonlijke karakter van de stad wordt doorbroken en mensen die normaal gesproken langs elkaar heen leven, komen nu bij elkaar.

Met Zondag in 't Park heeft TERRA de band tussen inwoners onderling en tussen inwoners en organisaties versterkt, en de stadsbewoners raken meer en meer gemotiveerd om hun talenten met elkaar te (durven!) delen. Tijdens de parkdagen ontstaat er een gemeenschap waar iedereen het gevoel heeft iets bij te dragen of te kunnen participeren.

Zondag in 't Park laat met haar programmering zien wat de stad en haar inwoners te bieden hebben, vooral aan de bewoners zelf. Het festival bekleedt hiermee diverse belangrijke functies: het verbindt, inspireert en motiveert. Je wilt deel worden van deze beweging!

Lokale verankering

Het nevensdoel van de organisatie om het programma zoveel mogelijk door Zoetermeesters te laten verzorgen lukt in toenemende mate. Waar de verdeling in het eerste jaar op 50/50 lag, wordt nu ongeveer 70% procent van het programma door lokale particulieren, organisaties en ondernemers verzorgd (de overige 30% bestaat voor een groot deel uit het muzikale programma).

De organisatie heeft een open houding en ondernemende burgers melden zich in steeds grotere getale om iets tijdens of rondom het festival te organiseren. Het open, laagdrempelige, intieme en kleinschalige karakter van Zondag in 't Park biedt partners en participanten ruimte en publiek. Het diverse karakter van de activiteiten maakt dat creatievelingen hun ideeën kunnen presenteren en participanten worden geënthousiasmeerd om zich aan te sluiten. De initiatieven en (lokale) ondernemers die zich inmiddels hebben aangesloten hebben veel baat bij het festival. Zij hebben een plek gevonden waar hun programma en/of onderneming bij een groot en zeer gemêleerd publiek onder de aandacht wordt gebracht. De horeca in de nabijgelegen Dorpsstraat profiteert van de grote toeloop van bezoekers.

Zondag in 't Park

Betere positie voor kunst en cultuur

Zondag in 't Park is niet alleen als festival een schot in de roos gebleken maar heeft TERRA als culturele organisatie steviger verankerd in Zoetermeer en heeft meer mensen weten te interesseren voor kunst en cultuur.

TERRA heeft zich met Zondag in 't Park in de kijker gespeeld als organisatie die weet wat er speelt (ook op landelijk niveau) en waar je je kunt melden met creatieve ideeën. Waar andere organisaties zich meer vasthouden aan traditionele activiteiten met een matige opbrengst, durft TERRA het experiment aan te gaan en, met behulp van de stadsbewoners, een beweging in gang te zetten die een positieve uitwerking heeft op de mensen en de beleevingswaarde van de stad. Door het succes van Zondag in 't Park heeft TERRA ook de kans gekregen om als tijdelijke gebiedsontwikkelaar vorm te geven aan de visieontwikkeling voor het Dobbe gebied. Door samenwerking met culturele organisaties, met burgers en andere belanghebbenden in het gebied werd in deze visie onder andere meer ruimte gecreëerd voor kunst en cultuur in het gebied.

We zijn nog niet klaar

Het enthousiasme van de bezoekers en participanten, van de omgeving en van bovenstaande mooie spin-offs van het festival vormen voor TERRA de aanleiding om ook in 2018 weer vorm te willen geven aan een seizoen 'Zondag in 't Park'.

De afgelopen vier jaar werd het festival met name mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning door stichting DOEN, Fonds 1818 en de gemeente Zoetermeer. Lokale sponsoring leverde vooral een besparing ten aanzien van de materiele uitgaven op, maar bleek moeilijk inzetbaar voor financiële bijdragen in de organisatie.

Willen we in 2018 onze ambitie voor een nieuw seizoen Zondag in 't Park waar kunnen maken, dan zullen we inventief moeten zijn ten aanzien van de financiering. De fondsen hebben in principe aangegeven hun bijdragen af te willen bouwen. Om die reden hebben we een crowdfunding/ vriendenactie ontwikkeld om eerst eens te inventariseren in hoeverre we zelfstandig, met hulp van het Cultuurfonds Zoetermeer, de broek op kunnen houden!

Op basis van de opbrengsten hiervan, maken we graag gebruik van het aanbod van zowel stichting DOEN als Fonds 1818 om hen te benaderen voor mogelijke ondersteuning als we de begroting niet sluitend krijgen.

Zondag in 't Park, URBAN ART STUDIO

#MEER ZINDERENDE ZONDAGEN IN'TPARK

CROWDFUNDING

Zondag in 't Park

3.4. Markt in 't Park

3 september 2017

Aantal kramen: 52

Aantal bezoekers: 1000

Projectleiding: Mirjam van Spelde, Lisa Wessling en Daphne van Es

Op zondag 3 september 2017 vond de lifestylemarkt 'Markt in 't Park' weer plaats in het intieme Nicolaaspark in het centrum van Zoetermeer. Vintage, fashion, affordable art, design, food, handmade én kids items: je vond het er allemaal!

De 52 standhouders verkochten de mooiste producten en het lekkerste eten. Dat de behoefte aan een plek in Zoetermeer waar creativiteit en ontmoeten centraal staan groot is, blijkt uit het aantal standhouders dat zich ieder jaar aanmeldt. De diversiteit van de producten was groot. Ook de opkomst van bezoekers stemde de organisatie en de standhouders zeer tevreden.

Naast het shoppen konden bezoekers neerstrijken op een bankje en een lekkere kop koffie halen of een verfrissend drankje. Ook konden zij proeven van de heerlijkheden van de foodtrucks van TOOST! Bij KitZart konden de kinderen creatief aan de slag met bijzondere materialen. Ook konden ze bij de tafel van de Urban Art Studio een graffiti-canvas laten maken met hun eigen naam. Bij Shamina konden de bezoekers een body-oil maken.

Onder de deelnemers is een evaluatie in de vorm van een enquête gehouden. De resultaten zijn in onderstaande tabel te vinden.

	nvt / of ?	slecht / niet gehoord	kon beter	voldoende	goed	heel goed	TTL
ontvangst	1		1	2	29	14	47
locatie			2	3	24	18	47
catering	11	3	6	12	9	6	47
toilet	4	1	10	13	13	5	46
muziek	11	14	7	7	6	1	46
parkeren	4	2	3	13	21	3	46
info	1	1		3	25	17	47
tijden			1	5	26	15	47

	groter	kleiner	zelfde			TTL
volgende x	8		36			44
	weet niet	kan beter	voldoende	goed / leuk	prima / heel goed	TTL
diversiteit/kwal	5	2	1	24	13	45

Markt in 't Park

3.5. Keramiek in 't Park

20 augustus 2017

Aantal kramen: 56

Deelnemers: 58

Aantal bezoekers: 1000

Projectleiding: Vera Zegerman, Hetty Arens en Lisa Wessling

De bijna 60 standhouders toonden en verkochten kunst- en gebruiksvoorwerpen van keramiek en producten om zelf mee aan de slag te gaan. De diversiteit was groot.

In veel steden in Nederland vinden er in de zomer keramiekmarkten plaats, maar in Zoetermeer nog niet. Daar brachten de organisatoren Terra Art Projects en keramisten Hetty Arens en Vera Zegerman nu verandering in. TERRA en de keramisten organiseerden in het verleden ook KERA-MIX en vonden het tijd voor een nieuwe uitdaging. Zij vertaalden hun ervaringen met het organiseren van en het deelnemen aan diverse markten naar een eigentijdse keramiekmarkt in het hart van de stad. De deelnemers die werden geselecteerd, zijn op kwaliteit beoordeeld door een deskundige commissie. Zij komen uit heel Nederland en uit België. Er werden unieke gebruiksvoorwerpen van keramiek aangeboden zoals kommen, schalen, vazen en serviezen. Ook echte eyecatchers voor het interieur waren er volop te vinden. Figuratieve beelden zoals dier- en mensfiguren en abstracte (wand)objecten van bijvoorbeeld porselein.

Onder de keramisten is een evaluatie in de vorm van een enquête gehouden. De resultaten zijn in onderstaande tabel te vinden

	slecht / niet gehoord	kon beter	voldoende	goed	heel goed	TTL
ontvangst			6	28	16	50
locatie		1	5	26	17	49
catering		5	15	21	5	46
toilet		3	14	26	1	44
muziek	18	8	10	11		47
parkeren	1	4	10	26	8	49
info		2	9	22	15	48
tijden		1	6	28	14	49
	groter	kleiner	zelfde			TTL
volgende x	10		36			46
	kan beter	voldoende	goed	prima/heel goed		TTL
diversiteit/kwal	3	6	18		22	49

3.6. Kunst in de wijk Buytenwegh

Wijkmuseum 'Het Metrum' aan de César Franckrode in Buytenwegh was in het jaar 2017 het toneel van kunstwerken die door Schildersgroepen Piëzo , EDUCA en de tekengroep van Piëzo zijn gerealiseerd.

TERRA en Hetty Arens, bedenker van wijkmuseum het Metrum, bieden hen de mogelijkheid om de kunstwerken die zij maken te tonen in de wijk Buytenwegh.

Het Amateurmuseum Het Metrum staat letterlijk centraal in het project 'César Franck zet de toon' van Terra Art Projects. Het amateurmuseum biedt bewoners een platform voor het exposeren van creatieve uitingen.

De aanwezigheid van het museum stimuleert ontmoetingen en de verlichte kubus draagt 's avonds bij aan de veiligheid in het gebied. Regelmatig verandert de opstelling.

In 2017 waren onderstaande exposities in het Metrum te zien:

6 januari t/m 6 april: schildersgroep Piëzo

Gezamenlijk stripverhaal gebaseerd op het sprookje 'Roodkapje'

Elke vrijdagochtend is schildersgroep van Piëzo actief in de wijk Buytenwegh. Zowel met tekenen als schilderen. Hetty Arens heeft het sprookje 'Roodkapje' van de Gebroeders Grimm, als uitgangspunt gebruikt voor de opdracht.

Het stripverhaal is gemaakt in cirkels. Diverse sprookjesboeken dienden als inspiratie. Hetty heeft aan de hand van voorbeelden van boeken laten zien hoe je dit kunt tekenen of schilderen.

De andere werkstukken zijn aan het sprookje gerelateerd. Zoals bos en bomen, bladeren en bloemen. Daar speelde het sprookje zich immers af?

7 april t/m 6 juli: schildergenootschap EDUCA

Het schildergenootschap komt één maal per week bij elkaar om te schilderen. Zij schilderen naar voorbeeld maar er wordt ook gewerkt met eigen gekozen onderwerpen.

EDUCA bestaat sinds 2006 en is uitgegroeid tot een hechte groep.

Ze nodigen regelmatig een gastdocent uit of werken naar model. Ook de diverse schildertechnieken worden met elkaar besproken. De grootste drijfveer van het genootschap is echter de gezelligheid en het samenzijn! De groep gaat bijvoorbeeld regelmatig naar Frankrijk om te schilderen.

7 juli t/m 7 september: tekengroep Piëzo

Zon, Zand en Zee

Werk van de tekengroep van Piëzo in wijkmuseum 'Het Metrum' in Buytenwegh. De tekengroep van Piëzo heeft zich laten inspireren door de zomer, de zon en de vakantie. Zij maakten bijvoorbeeld schilderijen, aquarellen en tekeningen met bloemen, strandtaferelen en mensen met een zonnig humeur!

Elke vrijdagochtend komt de tekengroep van Piëzo bij elkaar. Tijdens het tekenen wisselen zij ideeën uit én leren ze van elkaar. Het is een hechte groep met vaste kern, die al jaren met plezier bij elkaar komt. Zij worden bij het tekenen begeleidt door professionele kunstenaars.

8 september t/m 12 november: schildergenootschap EDUCA

Dit actieve kunstgenootschap toonde in het voorjaar al een selectie van het werk, maar heeft nog veel meer moois en interessants te presenteren! Het schildergenootschap komt eenmaal per week bij elkaar om te schilderen. Zij schilderen naar voorbeeld maar er wordt ook gewerkt met eigen gekozen onderwerpen (zie verdere EDUCA omschrijving hierboven in april).

13 november t/m 5 januari 2018: Frans Roelofs

"Als kind was ik veel aan het tekenen en schilderen en op mijn 16e werd ik al toegelaten tot de St. Joostacademie in Breda. De discipline was te streng voor een jongen in een bruisend centrum met hippies en muziek, dus dat avontuur eindigde."

Ondertussen volgde Frans een schildersopleiding en leerde ook teksten zetten en letter-schilderen. Daarna kreeg hij een baan aangeboden bij een reclame-schilderbedrijf waar hij zijn creatieve ei goed in kwijt kon. Na in Breda en Etten-Leur gewoond te hebben verhuisde hij naar Zoetermeer, sloot zich aan bij schildersgroepen en ging voor amateurtoneelgroepen decors timmeren en schilderen.

"Jarenlang was het Kwadrant in Zoetermeer mijn thuishaven voor mijn decors, muziek, repetities, alles dwarrelde om mij heen. Ik genoot ervan: dit was theater." Frans ging vier jaar lang 's avonds naar de vrije academie in Den Haag om te tekenen en te schilderen, onder meer bij Pien. Zij was de kunstenares die een Haagsche tram beschilderde met Rubens engeltjes en mollige dames. "Daar op de vrije academie voel ik me als een vis in het water."

3.7. Fleurige winkelcentra Seghwaert /Leidsewallen

In 2017 werd door het College van B&W subsidie aan Terra Art Projects verleend voor ontwikkeling en realisatie van fleurige kunsttoepassingen in de winkelcentra Petuniatuin en Leidsewallen. Hierbij is niet alleen de wens geuit om de winkelcentra een positieve (visuele) impuls te geven, maar om ook aansluiting te vinden op het zogenaamde 'groene lint' in de wijk Seghwaert. Dit project is een initiatief waarbij het groen in de wijk, vanaf de Peerenboomgaard geaccentueerd wordt.

In 2017 zijn er in samenspraak met zowel de stakeholders (winkeliers, holdings, eigenaren, VvE's, bewoners, hof van Seghwaert, wijkmanagement), als met bezoekers van de beide winkelcentra door beeldend vormgever Anneliek Holland ontwerpen vervaardigd.

Deze ontwerpen bestaan uit:

- wanddecoraties voor beide winkelcentra
- een vloerprint voor winkelcentrum Leidsewallen
- een tweetal vrijstaande objecten in de vorm van stengels met blad, beiden ter plaatsing aan het groene lint wat door de wijk slingert, ter hoogte van de betreffende winkelcentra.

Alle betrokkenen zijn zeer enthousiast over de ontwerpen en kunnen bijna niet wachten tot een en ander gerealiseerd wordt. Na de afgifte van de omgevingsvergunning in januari 2018 wordt de realisatie van het project in gang gezet.

3.8. Kunstproject 'Ode aan de beeldentuin'

Het Stadsmuseum gaat verhuizen naar een nieuwe locatie en de beeldentuin zal daardoor een andere functie krijgen. Kunstenaars Renée du Clou en Loulou Joolen brachten met hun werk een 'ode' aan de beeldentuin. De expositie was te zien van 30 september t/m 26 november en werd georganiseerd door Terra Art Projects in samenwerking met het Stadsmuseum Zoetermeer.

Andere werkelijkheid

Loulou: "In het dorpscentrum ligt een prachtige oude tuin met hoge bomen, gras, een waterloopje, wilde en gecultiveerde plekjes en nog veel meer. Geweldig dat iedereen daar van de rustige sfeer en de stilte kan genieten en dat wij daar als kunstenaars nu iets mee mogen doen!

Keramiek in 't Park

De sfeer in de tuin met al het groen en de schaduwen ervaar ik als geheimzinnig. Ik voel iets van een andere werkelijkheid. De historie van deze plek, het voorbijgaan en stilstaan van de tijd.”

“Als bioloog ben ik opgeleid om de levende natuur waar te nemen en te onderzoeken. In mijn kunstwerken richt ik mij meer op mijn relatie met de natuur. Wat doet bijvoorbeeld een landschap met mij, hoe kan ik ernaar kijken, wat betekent natuur voor mensen, wat doen wij met de natuur, wat voor krachten werken hier?”

“De getoonde werken versterken het meditatieve karakter van de tuin. De tuin is een plaats om te kijken, na te denken over wat er is en wat het betekent.

Wie er ooit was, maakt deel uit van de geschiedenis en van het heden.

Met mijn beelden, zoals de wachters, de optocht van kleine mensjes en de natuurwezens, kijk ook ik naar de natuur en de al aanwezige beeldencollectie in deze tuin.”

De ‘mormels’ van de museumtuin

Renée du Clou maakte een aantal polyester beelden, die in de museumtuin werden geëxposeerd. “Polyester is geschikt voor objecten die in de openlucht worden geplaatst”, aldus Renée. Uitdaging tot kritische reflectie en humor staan centraal bij het werk van de kunstenaar. “Mijn werk zet je aan het denken. Het is actueel geëngageerd en geeft een frisse, alternatieve blik op de wereld.” De ideeën van Renée ontstaan door de invloed van gebeurtenissen, haar omgeving en de mensen in haar leven. Dat wat haar maakte tot wie ze nu is.

Renée toont een bonte mix aan dieren, wezens en ‘mormels’. Een voorbeeld is het ‘vogelvisdier’. Is het een vogel of een vis? De min of meer abstracte vorm van dit werk laat het over aan de fantasie. “Als soort is het wel een evolutionair boeiend beest”, vindt Renée. Het vogelvisdier is gemaakt met een draaiconstructie, zodat deze kan draaien in de wind. Langs het water van de museumtuin scheppen ook de drie moerasmormels een mysterieuze sfeer. Ze zijn eerder in Diepenheim geëxposeerd en werden gerestaureerd voor de expositie.

Kunstkijkles gegeven door Marijke Wijgerinck van het Stadsmuseum.

Kijkend naar de beelden vertelden de leerlingen veel verschillende verhalen, hieronder enkele opmerkingen uit de lessen.

Bij de portretten:

- wat kijken ze serieus, er is vast en zeker iets gebeurd
- zou het een familieportret kunnen zijn?
- die achterste met die lange nek wil zeker niets missen!
- ze zullen wel belangrijk zijn want de kunstenaar heeft de portretten gemaakt
- ze zijn niet herkenbaar want ik ken ze niet

Bij de blauwe vogel:

- een chillende kipmens
- hij is eenzaam want hij zit helemaal alleen
- blij past er wel bij, het lijkt op een stripfiguur en op Pino

Bij de Moerasmormels:

- ik durf niet te kijken
- witte wieven
- zijn dit mensen die hier in de tuin begraven zijn?
- ze lijken op mummies

Bij de twee mannenkoppen:

- ze zijn eenzaam en schreeuwen het uit maar niemand luistert
- ze zijn grappig en hebben een erg plat hoofd, dat kan niet gezond zijn

Bij de bruine tuinworm:

- hij kijkt zo lief en grappig
- het lijkt wel op een apenkop

Bezoekers:

in de afgelopen weken zijn er heel veel leerlingen voor een Kunstrijkles in de tuin ontvangen:

Tussen 24 oktober en 20 november zijn er zestien klassen van het ONC geweest met een totaal van 286 leerlingen en 31 docenten.

Bezoekers aan het museum en de Beeldentuin - waarbij zeker niet alle Beeldentuinbezoekers zijn meegeteld die alleen voor de tuin kwamen: 450.

Gezien het tijdstip in het jaar een mooie score!

3.9. Duursamen Zoetermeer 7 oktober 2017

Tijdens de dag van de Duurzaamheid 2017 heeft Loulou Joolen een workshop gegeven van de tuinbeelden die zij heeft verzameld naar aanleiding van een oproep in de media. De tuinbeelden zouden een nieuw uiterlijk krijgen om zo een tweede leven te beginnen.

Helaas was 7 oktober 2017 een regenachtige dag die weinig deelnemers voor haar workshop heeft opgeleverd. De ingezamelde tuinbeelden zullen medio 2018 weer worden ingezet voor een nieuwe poging om van uiterlijk te veranderen.

Expositie 5x5 Small Art

VOORBEREIDINGEN 2018/2019

Dit jaar werd een uitgebreid beschreven Jaarprogramma 2018 opgesteld. Dit uitgebreide Jaarprogramma dient vooral als onderbouwing voor de subsidie aanvraag 2018 bij de gemeente.

4.1. Jaarprogrammering TERRATORIUM 2018

Uitgangspunt voor 2018 is een mix te maken van solo-exposities en combi-exposities met kunstenaars van buiten Zoetermeer.

Januari	Michel Verhoef met Adrie Kweekel
Februari	Gastkunstenaar Raimond Evers
Maart	Verolique Jacobse met Marie Josee Christ en Marja Scholten-Reniers
April	Loulou Joolen
Mei	Masoud Gharibi
Juni	Gastkunstenaar Mariska Mallee
Juli	Gastkunstenaar Ries Kleijnen
Augustus	Keramiek expositie
September	Sylvia Essenberg met Herma Petraeus, Nanete Smeets en Tanja Minks
Oktober	Fieke Hordijk met dochters Anne & Charlotte
November	Kunstsurprise
December	Kunstsurprise

4.2. Masterplan Streetwise en deelprojecten

4.2.1 Hopman gebouw, Streetwise.object01

Data:

Meet the artist 30.09.2017 | 16-17 uur

Opening 12.10.2017

Bezoekers:

Meet the artist: 30 personen

Opening: 100 personen

Rondleidingen aan scholen:

- Erasmus 8 klassen x 20 leerlingen = 160 leerlingen
- Alfrink 1 klas x 24 leerlingen = 24 leerlingen
- speciaal onderwijs 15 leerlingen = 15 leerlingen
- ONC Clauslaan 4 klassen x 20 leerlingen = 80 leerlingen
- er zijn ook (vooral lagere) scholen die het project op eigen initiatief hebben bezocht (en nog steeds bezoeken).

Passanten:

- dagelijks heeft de NS alleen al 6.600 in- en uitstappers op het nabijgelegen station. Cijfers van Randstadrail en bussen zijn niet bekend.
- in het Golden Tulip hotel is een informatiestand ingericht over het project en over de gebiedsontwikkeling. Het hotel heeft per maand gemiddeld 3.000 verblijf- en vergadergasten.

Nice to know:

- Object01 is het grootste beschilderde object in Nederland: het pand heeft 6 etages en is ruim 18 meter hoog.
de beschildering beslaat ruim 1.400m² (per artiest ongeveer 100-120m²)
- er is werk te zien van 11 kunstenaars (uit Rotterdam, Den Haag, Pijnacker, Zoetermeer en Amsterdam):

Karski & Beyond (duo)	I am Eelco	Stephan Bontje
Bier & Brood (duo)	Sjors Kouthoofd	Tobias Becker Hoff
Saïd Kinos	Vincent Schoonhoven	Micha de Bie

- exclusief de voorbereidingen duurde de beschildering van het pand 7 weken
- er werden 500 liter latex en 1.600 spuitbussen gebruikt.
- in de werkperiode werden er per half uur door gemiddeld 4 passanten foto's gemaakt van het gebouw.

STREETWISE.OBJECT01

[boven: Sjors Kouthoofd, onder: Vincent Schoonhoven]

STREETWISE.OBJECT01

(links: Bier & Brood, midden: Tobias Becker Hoff, rechts: Said Kinos)

DE 'KICK-OFF' VAN EEN MASTERPLAN

Zoetermeer is een stad met een uitdagend potentieel aan cultuurpubliek. Dit uitdagende publiek bestaat onder andere uit mensen die ervan overtuigd zijn dat Zoetermeer niets te bieden heeft op het gebied van beeldende kunst. Dit is het geval bij volwassenen maar vooral ook bij de jonge generatie. Het is helaas een vooroordeel dat deels berust op de waarheid. De hoeveelheid activiteiten, die ofwel geheel bestaan uit beeldende kunst of waar beeldende kunst een van de hoofddisciplines is, is schaars.

Voor de jongere doelgroep werd nog vrijwel geen enkel kunstproject van professionele kwaliteit gerealiseerd.

Zij voelen zich niet vertegenwoordigd en daardoor niet verbonden aan de (organisaties op het gebied van) beeldende kunst in Zoetermeer.

Jongeren hebben een eigen beeldtaal, die nauwelijks wordt 'gesproken' door andere generaties. Zij hebben invloedrijke en professionele 'peers' nodig om geactiveerd en gemotiveerd te worden om zich verder te ontwikkelen.

Om deze reden werd in 2015 de Urban Art Studio opgericht door Terra Art Projects en Tobias Becker Hoff.

De studio programmeerde workshops graffiti (individueel én in schoolverband) in de studio en de openlucht (legale muur), cross-disciplinaire 'jamsessie avonden', samenwerkingen met andere organisaties op het gebied van jongerencultuur (zoals de Freerunners) en Street Art demonstraties.

De reacties op de Urban Art Studio waren lovend en het initiatief heeft dan ook heel veel potentie. Waar het draagvlak voor beeldende kunst in Zoetermeer nog veel te wensen over laat, blijkt dat de discipline Urban/Street Art breed gedragen wordt onder de Zoetermeerse bevolking.

In de zomer van 2016 bemerkten Terra Art Projects en de Urban Art Studio dat de lokale behoefte aan Urban/Street Art groeiende was. Zo werd er destijds door de gemeente een voorstel gedaan om een 'onveilige' tunnel in de wijk 'de Leyens' op te knappen door deze te beschilderen. Er werd een vijftal ontwerpen gepresenteerd, waaruit de bewoners mochten kiezen.

Deze ontwerpen werden matig ontvangen. Maar uit de reacties op de voorstellen op social media werd wel één ding overduidelijk: de Zoetermeesters willen meer Street Art zien in de stad! De discussie werd niet gevoerd over de ontwerpen, maar over het feit dat er niet was gedacht aan deze discipline tijdens de ontwerpfase. Ook een ander aspect viel op: de bevolking voelde zich betrokken en geroepen om een (inhoudelijke!) mening te vormen over kunst, durfde deze inhoudelijke mening ook te geven

en een voorkeur uit te spreken.

Deze betrokkenheid werd ook duidelijk tijdens de verbouwing van de Randstadrailhalte 'Stadhuis', waar Tobias Becker Hoff een meterslange schildering maakte met professionele Street Art kunstenaars uit Zoetermeer en andere steden. Het project kreeg veel aandacht in de gedrukte pers maar vooral op de sociale media. De berichtgeving over het proces, de beschildering in wording, verspreidde zich veelvuldig op Zoetermeerse tijdlijnen, en op tijdlijnen van profielen afkomstig uit andere steden. Wat er in Zoetermeer gebeurde was even 'hot'. En daar waren de Zoetermeeders trots op.

Parallel aan de activiteiten bij het station, ontwikkelden de Urban Art Studio en Terra Art Projects een masterplan rondom de discipline Urban Art. Dit Masterplan kreeg de titel 'Streetwise' en bestaat uit een vijftal deelprojecten; van een visueel baken tot een periodiek festival.

De gemeente Zoetermeer, het cultuurfonds Zoetermeer, en eigenaar De Raad Vastgoed maakten het mogelijk dat er in september 2017 gestart kon worden met de realisatie van het eerste project; de beschildering van het Hopman gebouw langs de A12. Het project kreeg de titel Streetwise.object01 mee.

STREETWISE.OBJECT01 | HET NIEUWE VISITEKAARTJE VAN ZOETERMEER

Al ruim tien jaar was het voormalig Hopman pand aan het Kinderen van Versteegplein een doorn in het oog.

Het stationsgebied, de 'Entree van Zoetermeer' wordt dagelijks gepasseerd door vele duizenden mensen en het Hopman pand, hier middenin gesitueerd, gaf niet bepaald een goede indruk van Zoetermeer.

Kunstenaar en initiatiefnemer Tobias Becker Hoff nodigde tien professionele Street Art kunstenaars uit om mee te werken aan de transformatie van het pand tot kunstobject in de openbare ruimte.

In totaal werd er ruim 1.400 m² beschilderd rondom het hele gebouw.

Het pand werd omgetoverd tot een kunstwerk in een combinatie van stijlen: van grafische vormen en typografie, patronen, realistisch werk tot kleurrijke figuren. Onder regie van Tobias Becker Hoff werden de rijke en gevarieerde beeldtalen tot een gezamenlijk ontwerp verweven. Het totale object spreekt daarmee een breed publiek aan.

STREETWISE.OBJECT01

(Links: Stephan Bontje, middenboven: Sjors Kouthoof, middenonder: Vincent Schoonhoven, rechts Karski & Beyond, Bier & Blood)

Het pand is rondom, in de gehele omgeving, goed te zien. Niet alleen door mensen die bij het stationsgebied moeten zijn, maar ook vanaf de vele wegen van transport binnen dit gebied. Het pand is vanaf de A12 te zien, de treinverbinding Utrecht CS - Den Haag CS, aan- en afvoeroute van de A12 de Afrikaweg, Boerhaavelaan voor bestemmingsverkeer en de Randstadrail. Tijdens de totstandkoming bleven veel passanten stilstaan om foto's te maken en werd er omgereden om de voortgang te bekijken.

Dat het stationsgebied vanwege het hoge aantal passanten een belangrijke plek voor Zoetermeer en de regio is, straalt het met de realisatie van dit prestigieuze kunstproject ook echt uit!

IN DE PERS

'Live' was er dus een groot bereik, maar ook in gedrukte vorm verschenen er vele artikelen in de plaatselijke kranten. Zie bijvoorbeeld:

- <https://www.streekbladzoetermeer.nl/nieuws/algemeen/257445/enorme-schilderijen-op-vier-zijden-?redir>
- <https://www.streekbladzoetermeer.nl/nieuws/algemeen/252134/object-01-is-enorme-kunstkubus-?redir>
- https://www.ad.nl/zoetermeer/kleurenbom-van-1-400-vierkante-meter-op-hopmanpand~aac197c5/?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=socialsharing_web

In NRC Next verscheen een fotoreportage van de Zoetermeerse fotograaf Remco Koers:

- <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/10/11/straatkunst-in-zoetermeer-a1576537>

Ook in de digitale media was er volop aandacht voor het project. Voor vakblad/blog 'Hiphop in je smoel' van Rewriters 010 maakte Madelon Muskens een reportage:

- <https://www.hiphopinjesmoel.com/events/streetwise-object01-een-nieuw-en-gigatisch-kunstwerk-in-zoetermeer/>

Omroep West maakte een reportage:

- <https://www.facebook.com/omroepwest/videos/1536600326395873/>

Blogger Akbar Simonse kwam wekelijks langs om zijn volgers te voorzien van een update over het project en op Instagram en Facebook werden berichten volop gedeeld.

STREETWISE.OBJECT01
(links: I am Eelco, rechts: Stephan Bontje)

Zomaar wat reacties op facebook:

"Cool to see this development in the morning when I was going to work and drive by... You've been making a great piece of art there... Awesome!!!"

"Een prachtig resultaat van weken hard werken. Dit mag op veel meer plekken in de stad, weg met het grijze beton."

"Ben blij dat ik mag doen alsof ik thuis ben!? Great job"

Ook werd een professionele filmmaker aangetrokken, die het boeiende maakproces visueel heeft vastgelegd.

Deze film van Sue Art Studio is online te zien via de link: <https://www.facebook.com/Streetwise079/videos/1921442744840142/>

NEVENACTIVITEITEN

Op uitnodiging van de organisatie toonden vier scholen interesse voor een rondleiding. Tobias Becker Hoff vertelde aan ruim 270 leerlingen alles wat ze wilden weten over het project. Voor volwassen geïnteresseerden werd op 30 september een 'meet the artist' georganiseerd. Er werden posters opgehangen in de winkelcentra en via sociale media werd hier ruchtbaarheid aan gegeven. Dit moment op zaterdagmiddag trok dertig bezoekers. Het aantal onofficiële bezoekers dat tekst en uitleg heeft gekregen over het project ligt ongeveer op het drievoudige hiervan.

Tijdens de opening (onthulling) op 12 oktober waren naast kunstliefhebbers -the usual suspects- ook genodigden van de RVOZ (bedrijfsleven) en lokale overheid (gemeente) aanwezig. Behalve als visitekaartje voor de stad werkt Streetwise.object01 ook als een proeve van bekwaamheid voor de beeldende kunst (en organisator TERRA) en Street Art (Urban Art Studio) in het bijzonder. Dit heeft geresulteerd in toezeggingen voor financiële ondersteuning van de volgende deelprojecten uit het Masterplan: AHXL, graffititunnels en Abvakabo/ Urban styles festival. Naar verwachting zullen deze volgende uitingen in het eerste half jaar van 2018 zichtbaar worden.

4.2.2. AH XL

In 2017 heeft er overleg plaatsgevonden met Unibail Rodamco en de gemeente Zoetermeer over een Street Art mural aan de buitenzijde van de parkeergarage van AH XL/Nederlandlaan in het Stadshart. In 2018 wordt het schetsontwerp van Jordy van den Nieuwendijk gemaakt en na goedkeuring zal de realisatie van de mural rond de zomer plaats kunnen vinden.

4.2.3. STREETWISE DEELPROJECT ABVAKABO

Parallel aan de Afrikaweg prijkt de zijgevel van het ABVAKABO-gebouw. Hierop bevindt zich nog een spandoekframe van enorme afmetingen. Het idee is om hier in een weekend een kunstenaar live een schildering op doek aan te laten brengen. Gelijktijdig kan het terrein worden aangewend voor een Urban sports event met muziek en streetfood. Denk hierbij aan Freerunners en breakdance demonstraties en battles.

4.2.4. STREETWISE DEELPROJECT GRAFITITUNNEL

Bij een drie- tot viertal jamsessies staat de legale graffititunnel bij de Meerzichtlaan centraal. Op deze zaterdagen worden crews (uit het hele land) uitgenodigd om een deel van de tunnelwand te voorzien van een schildering. Dit zal veel publiek trekken, zowel van passanten en amateurs als van 'vakgenoten'. In een kleine setting zal een DJ voor muziek zorgen en zal er kleinschalige horeca aanwezig zijn.

4.2.5. DEELPROJECT STREETWISE FESTIVAL

Onder het centrum van Zoetermeer, het Stadshart, kronkelt het 'Onderlangs', een ader van beton van oost naar west. De tweebaansweg is ongeveer 235 meter lang en heeft muren van kaal beton en baksteen van wel 4,5 meter hoog. De locatie is op dit moment niet bepaald een favoriete of populaire plek bij stadsbewoners en toeristen. Het is een donkere plek waar mensen zich absoluut niet graag begeven. Na een rondvraag bij bezoekers en bewoners blijkt dat mensen zich er zelfs onveilig voelen. Eigenlijk is het zonde dat er in dit stedelijke gebied zo'n groot stuk stad onbenut blijft.

De initiatiefnemers van het Streetwise festival (Tobias Becker Hoff van de Urban Art Studio en Stichting Terra Art Projects), zien de perfecte

mogelijkheid om deze ruimte duurzaam te benutten op een manier die een brede doelgroep aanspreekt, en die de citymarketing een positieve impuls geeft. De overdekte, urbane omgeving wordt in samenwerking met (jonge) stadsbewoners en (inter)nationaal bekende Street artists omgetoverd tot een imposant 'openaircanvas'. Metershoge muurschilderingen (live gemaakt), spelen de hoofdrol. Een interessant en hoogwaardig nevenprogramma maakt Streetwise tot een vernieuwend festival met bovenlokale aantrekkingskracht.

Het nevenprogramma bestaat uit disciplines die de 'straat lifestyle' kenmerken, zoals Street Art, Streetdance, blockparties, Urban sports (freerunning, skatesports etc.). Het zijn de disciplines die passen bij de belevingswereld van een jongere doelgroep. Zelf doen en zelf maken zijn belangrijke onderdelen van het festival.

Denk hierbij aan workshops, lezingen, clinics, masterclasses en battles. Het programma richt zich op de doordeweekse dagen op de scholen, en in het weekend op de particulieren. Aan iedere vertegenwoordigde discipline wordt een workshop en/of wedstrijdelement toegevoegd. Dit zorgt voor een divers een interactief programma.

4.2.6. DEELPROJECT STREETWISE ROUTE

Om de route van station naar Stadshart visueel te begeleiden wordt contact gezocht met de (kunst)academies van Den Haag, Rotterdam en eventueel Utrecht. Leerlingen worden uitgedaagd om een driedimensionale letter te maken, als onderdeel van het woord dat uitgebeeld wordt langs de route. Deze driedimensionale letters kunnen worden gemaakt van restmaterialen van etsen, hout etc. Herkenning en visuele verbinding kan worden gevonden door alle elementen eenzelfde kleur te geven of op een zelfde manier in te kaderen. De letters kunnen een vaste plek krijgen langs de Boerhaavelaan richting het Stadshart.

De route zal vervolgens vanaf station Centrum West achter de winkels langs lopen. De buitengevel van AH XL zal daarbij een stevige markering vormen voor de 'Urban entree' op het onderlangs.

4.3. Jaarringen 2018

Onder de overkoepelende naam 'Jaarringen Zoetermeer' organiseert Stichting Terra Art Projects een periodieke kunstroute waarin de natuur, het cultureel erfgoed en de kunstwerken in de openbare ruimte zichtbaar worden gemaakt. Net als de jaarringen van een boom, groeit de kunstroute ook per editie. De 'vaste' collectie wordt aangevuld met tijdelijke beelden, objecten en installaties van professionele (inter)nationale kunstenaars.

De Jaarring maakt de kwaliteit en de identiteit van het bewuste gebied zichtbaar en sluit aan bij de thema's van de stad. Met het meerjarige project Jaarringen wil Stichting Terra Art Projects de zichtbaarheid van cultuur in Zoetermeer vergroten. Via een mix van opvallende, ludieke en verdiepende kunstwerken die passen bij de bevolkingssamenstelling van de stad dagen wij de bewoners uit om hun eigen omgeving anders te bekijken. Door te kiezen voor bekende (inter)nationale kunstenaars beoogt Terra Art Projects Zoetermeer landelijk te profileren als serieus domein voor professionele kunst.

De titel van de nieuwe jaarring werd 'Dichterbij', een titel die onder andere werd gekozen vanwege zijn dubbelzinnige karakter. Enerzijds verwijst de titel naar de dichters die bij het project werden betrokken om het thema diepgang te geven, anderzijds naar het doel om de inwoners van Zoetermeer hun stad, wijk en park van 'dichterbij' te laten bekijken.

'Dichterbij' had in 2017 plaats moeten vinden, maar werd uitgesteld omdat het Cultuurfonds Zoetermeer toen in oprichting was, en meer tijd nodig had om het project te kunnen beoordelen. Hun deelname was voor TERRA cruciaal ten aanzien van andere aanvragen/ fondsen; zonder lokaal draagvlak/ fundament zouden kansen op financiële ondersteuning extreem klein zijn.

In april 2017 is er overleg geweest met het Cultuurfonds Zoetermeer over enkele inhoudelijke vragen. Ook bleek er terughoudendheid te zijn vanwege de hoogte van de gevraagde bijdrage ten opzichte van het totaalbudget van het Cultuurfonds Zoetermeer. Uiteindelijk heeft het Cultuurfonds Zoetermeer TERRA voor de keuze gesteld om zelf te bepalen welk project TERRA voor ondersteuning in wilde dienen.

Dit vanwege de zorgen over de op stapel staande andere projecten waarvoor TERRA een aanvraag in wilde dienen. Ten aanzien van het totaalbudget, maar nog meer vanwege de doelstellingen; een diversiteit in aanbod houdt volgens het fonds (voor een deel) ook een diversiteit in aanbieders in (en ook dat weer in verhouding tot het totaalbudget). TERRA zou dan een aanzienlijk deel ontvangen van het beschikbare jaarbudget.

Daarnaast bleek het in de bestuursvergadering van het Cultuurfonds bijzonder lastig om de aanvraag van Jaarringen te behandelen op basis van de vraag tot welke hoogte Cultuurfonds Zoetermeer wel een bijdrage zou kunnen en willen doen. Deze vraag bleek eigenlijk niet te behandelen omdat er nog inhoudelijke vragen waren over de opzet van het project, met name publieksbinding en meetbaarheid van het aantal bezoekers. Vanwege alle haken en ogen en met de wetenschap dat de hoogte van het aangevraagde bedrag nog steeds een struikelblok zou blijven, hebben we er voor moeten kiezen om Jaarringen vooralsnog niet door te laten gaan.

Verder heeft er diverse keren overleg plaatsgevonden met het Hoogheemraadschap Rijnland over een financiële bijdrage/sponsoring voor het kunstwerk van Patrick Lijdsman aan het gemaal in de wijk Leyens. Dit vormde onderdeel van Jaarringen. Bij uitblijven van aanvullende financiering zijn deze gesprekken ook gestaakt.

In de werkgroep is het geheel geëvalueerd en gezocht naar mogelijkheden voor de toekomst om Jaarringen in bijvoorbeeld een andere vorm te ontwikkelen. Een idee is om dit soort projecten wijkgericht te ontwikkelen in samenspraak met de gemeentelijke afdeling Stedelijke Ontwikkeling.

4.4. Masterplan Centraal Park

Op initiatief van TERRA is een samenspraak project opgestart voor de gebiedsontwikkeling van het centraal gelegen Dobbegebied. De kleine initiatiefgroep van kunstenaars werd eind 2016 uitgebreid tot een werkgroep waarin ook ondernemers, bewoners en culturele organisaties deelnamen.

TERRA heeft vervolgens in januari 2017 in coproductie met de gemeente een conceptvisie voor het Dobbegebied ontwikkeld, getiteld 'Centraal Park'. In februari werd de conceptvisie met de brede werkgroep besproken en zijn er zinnige aanvullingen gedaan.

Op 7 en 14 april zijn er twee momenten gecreëerd bij TERRA op Dorpsstraat 12 waar een informatiecentrum was ingericht om de omwonenden van de Dobbe te informeren en hun mening te laten geven. De oproep is via het Streekblad en met flyers bij bewoners van de binnenstad gedaan. De bezoekers werden in de gelegenheid gesteld om door middel van een 360 graden visualisatie een kijkje te nemen hoe het gebied er uit zou kunnen gaan zien. De 360 graden visualisatie werd door het CKC (Digital Art Lab) ontwikkeld.

In het kader van samenspraak werden daarnaast alle Zoetermeeders uitgenodigd om in de periode van 1 t/m 14 april mee te doen aan de speciale enquête over de toekomst van het gebied.

De resultaten van het informatiecentrum en de enquête werden in mei geïnventariseerd, teruggekoppeld in de brede werkgroep en verwerkt in het visiedocument. De uiteindelijke visie 'Centraal Park' werd op 20 juni aan het college voorgelegd. Na positief advies werd de visie in de gemeenteraad besproken en werd deze uiteindelijk op 11 september aangenomen.

BIJZONDERE ACTIVITEITEN

5.1. Sieradenexpositie

Vanaf 1 januari 2017 is de Art Shop opgeheven. Er is voor gekozen om een doorlopende expositie met sieraden te organiseren. Om dit te realiseren is er actief gezocht naar sieradenmakers. Er zijn momenteel acht kunstenaars die hun sieraden tentoonstellen en verkopen. Er is een grote diversiteit in stijlen van sieraden gemaakt van zilver, brons, koper, titanium, zilver met edelstenen, papier, rubber, stof, zijde, zilver met goud etc. De unieke en betaalbare juwelen vallen in de smaak bij het grote publiek.

Aantal verkochte sieraden: 31

5.2. Afronding herinrichting Nicolaasplein

In 2017 is door de gemeente besloten om de aanleg van de water- en elektriciteitsvoorziening bij het Paviljoen te realiseren. De feitelijke afronding heeft in juni 2017 plaatsgevonden.

5.3. TERRAFANS

Per 1 januari 2017 hadden we tien betalende fans die in 2016 € 660 hebben bijgedragen.

Op 10 februari is een bijeenkomst voor de fans georganiseerd waarbij acht fans aanwezig waren. Men werd onder andere geïnformeerd over het jaarprogramma, de toekomstige nieuwe locatie en het selecteren (toetsen) van kunstenaars. Er is gediscussieerd over het werven van fans, waaruit een nieuwe benadering is voortgekomen. Afhankelijk van de jaarlijkse bijdrage (voor particulieren en bedrijven) zijn er nu verschillende interessante voordelen voor fans te behalen. Er is de fans gevraagd zelf nieuwe fans te werven.

Ook zijn er wat wensen van fans ingewilligd, zoals een maandelijks informatieve persoonlijke email en voortzetting van de jaarlijkse bijeenkomst.

Daarnaast is de site aangepast met een oproep en logo om meer fans binnen te halen, een uiting die ook maandelijks in de TERRAINFO herhaald wordt.

Dit alles heeft geresulteerd in twaalf nieuwe fans. Er zijn nu zes bedrijven aangesloten en zestien particulieren. De totale bijdrage van fans over 2017 is € 1.575.

5.4 Ansichtkaarten

Sinds juni 2017 zijn er weer nieuwe Ansichtkaarten in het TERRATORIUM te koop. Gezien het aantal deelnemers (op dat moment 31) is besloten 2 verschillende kaarten per deelnemer te laten maken. In totaal werden er 244 kaarten verkocht.

SAMENWERKINGSPARTNERS

6.1. Werkgroep Dorpsstraat

In het kader van het visieplan Dorpsstraat, vanuit samenwerking op het gebied van ontwikkelingen in de straat, en met het oog op de gewenste structurele huisvesting van TERRA, werd regelmatig overleg gevoerd met diverse partijen die betrokken zijn bij de toekomstontwikkeling van het Dorpsstraatgebied.

6.2. Gemeente Zoetermeer

Binnenstadvisie

Periodiek vindt er overleg plaats met de ambtenaren die belast zijn met de werkzaamheden in de Binnenstad en de entree van Zoetermeer.

De belangrijkste onderwerpen in 2017 waren:

- de afronding voorzieningen Paviljoen (water en elektriciteitsvoorziening)
- masterplan Streetwise
- masterplan Centraal Park (Dobbevisie).

Afdeling Evenementenvergunningen

In het voorjaar is overleg geweest over de knelpunten ten behoeve van de uitvoering van evenementen in relatie tot de uitgifte van de diverse evenementenvergunningen. Eind van het jaar is TERRA aanwezig geweest bij een plenaire bijeenkomst over de veranderingen op vergunningengebied in 2018 en verder.

Cultuur

In 2017 was er periodiek overleg met de projectmanager huisvesting Cultuur, afdeling Samenleving/Team PO.

Vanaf juni 2017 is door het vertrek van de portefeuillehouder Radboud van der Linden een tijdelijke projectleider, Bart van de Laak, aangetrokken.

De overlegfrequentie in het tweede halfjaar is opgevoerd naar wekelijks voor wat betreft de volgende onderwerpen:

- visie beeldende kunst
- regie-organisatie en de verbouwing van het pand aan de Vlamingstraat 1-3.

Stedelijke Ontwikkeling, team Grondzaken

Met ingang van 1 augustus is de verhuurovereenkomst omgezet naar een gebruikersovereenkomst tot het moment dat TERRA gaat verhuizen naar de Vlamingstraat 1.

Stadsbeheer

In het kader van de bijencampagne waar de gemeente Zoetermeer actief uiting aan geeft, werd een tweetal opdrachten door inschakeling van TERRA gerealiseerd. Tijdens Zondag in 't Park werd een muurschildering gemaakt door Tobias Becker Hoff op de zijgevel van het pand Dorpsstraat 12. Kunstenaars Ellen Vermeulen en Sylvia Essenberg maakten een achttal kunstzinnige bijenhôtels. Deze maakten zij in samenwerking met Tuingezel, een dagbesteding voor kwetsbare, waaronder dementerende, burgers. De bijenhôtels werden opgehangen in het Nicolaaspark.

6.3. Stadsmuseum Zoetermeer

De samenwerking met het Stadsmuseum bestond in 2017 uit technische ondersteuning door vrijwilligers. Daarnaast stelde het Stadsmuseum de beeldentuin ter beschikking voor de tentoonstelling 'Ode aan de beeldentuin' van Renée du Clou en Loulou Joolen.

Ook stelde het museum op 15 oktober ruimte beschikbaar voor de Theatermonoloog 'Barbara, een leven in beeld', en verzorgden zij de catering.

6.4. Wijkmanagement Buytenwegh

In 2017 had TERRA regelmatig contact met het wijkmanagement van de wijk Buytenwegh. Zowel binnen TERRA als bij de wijkmanager liggen wensen ten aanzien van het Metrum om deze te verplaatsen naar een meer zichtbare plaats bij de César Franckrode.

6.5. Wijkmanagement Seghwaert

In het kader van het gebiedsplan 'het groene lint van Seghwaert' en kunstopdracht 'Fleurige winkelcentra' heeft TERRA in 2017 met regelmaat overleg gevoerd met het wijkmanagement van Seghwaert.

6.6. CKC & Partners

TERRA heeft regelmatig overlegd met de directeur van het CKC over ontwikkelingen binnen de beeldende kunstsector, en praktische zaken met betrekking tot arbodienstverlening en facilitaire zaken. Voor de Theatermonoloog 'Barbara, een leven in beeld' heeft TERRA beeldhouwbokken van het CKC te leen gekregen. Daarnaast heeft het CKC & Partners invulling gegeven aan de kinderworkshops tijdens Zondag in 't Park.

PROJECTBUREAU

7.1. Samenstelling Projectbureau 2017

Directie, dagelijkse leiding:	Natalie Vinke (artistiek directeur) Ed Boutkan (operationeel directeur)
Programmering en Promotie:	Mirjam van Spelde Eindredactie TERRAINFO: Joke Meijer
Coördinator vrijwilligersteam TERRATORIUM:	Jeannette Colijn
Coördinator Techniek:	Henk Welner
Coördinator Sieradenexpositie:	Marjan van Leeuwe
Administratieve (project) ondersteuning:	Monique Kievits Hilda Ensing Tirsa Flohr Marijke van Graafeiland (vanaf november)
Tijdelijke ondersteuning	Lisa Wessling

7.2. Toetsingscommissie/ deelnemerschap TERRA

Dit jaar zijn er 7 toetsingsdata geweest en nu is, behoudens 1 persoon, het gehele bestand getoetst.

Vanaf de eerste toetsingsdag, 18 mei 2016, is de status tot op heden:

- 21 afgewezen (waarvan 7 nieuwe aanmeldingen)
- 10 regulier (waarvan 1 nieuwe aanmelding) (1 persoon heeft na de uitslag opgezegd)
- 25 PRO (waarvan 3 nieuwe aanmeldingen) (1 persoon op non-actief in verband met bestuursfunctie)
- 22 personen hebben zich om diverse redenen niet laten toetsen.

Het deelnemersbestand bestaat per 31.12.2017 uit 33 kunstenaars.

In maart is met de commissie een evaluatiebijeenkomst belegd.

Hier is onder andere besloten dat er wordt overgaan tot vier toetsingsdagen per kalenderjaar, dat een datum vervalt wanneer er maar een of twee aanmeldingen zijn, en dat er nooit meer dan vier kunstenaars op een datum getoetst zullen worden.

Ook is besloten dat makers van sieraden met autonoom werk zelf mogen beslissen of ze getoetst willen worden of niet (ondertussen hebben we 1 Regulier en 1 PRO). Getoetste sieradenmakers hebben dezelfde voordelen als de andere kunstenaars, en zij mogen daarnaast hun sieraden doorlopend in de vitrines van het TERRATORIUM tonen.

In maart 2018 is een bespreking met de commissie belegd om hen over de organisatieontwikkelingen te informeren, en het afgelopen jaar te evalueren.

7.3. Kunstplaats Centrum van Beeldende Kunst

In de raadsvergadering van 19 december 2016 is besloten in te stemmen met de verbouwing van de locatie Vlamingstraat 1-3 tot centrum voor Beeldende Kunst. TERRA aan te stellen als kwartiermaker voor de verbouwing van het nieuwe centrum van Beeldende Kunst.

Citaat uit raadsvergadering:

“Opdrachtverstrekking

- a) Raadsbesluit nr. DOC-2016-005887 Integrale afweging beeldende kunstportefeuille De raad van de gemeente Zoetermeer; Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 oktober 2016. besluit:
 1. Een beknopte visie op het totaal beeldende kunstbeleid in Zoetermeer te ontwikkelen.
 2. a) Samenhang aan te brengen in het beeldende kunstaanbod in Zoetermeer door de regierol voor beeldende kunst bij één organisatie neer te leggen die integraal verantwoordelijk is voor de rollen: leren, produceren, presenteren en interesseren;
 - b) TERRA opdracht te geven deze nieuwe beeldende kunstorganisatie op te zetten, waarbij het uitgangspunt is dat de nieuwe beeldende kunstorganisatie een gremium is waar alle kunstorganisaties uit de beeldende kunstsector evenredig vertegenwoordigd zijn;
 - c) te onderzoeken of, en zo ja in hoeverre, gemeentelijke middelen en formatie overgeheveld kunnen worden naar deze beeldende kunstorganisatie;
 - d) de Kwikfitlocatie aan de Dorpsstraat te verbouwen tot huisvesting met kunstzaal voor de nieuwe beeldende kunstorganisatie;
 - e) de huisvesting van Terra in Dorpsstraat 12 te beëindigen op het moment dat de nieuwe huisvesting gereed is.”

7.3.1. Bouwproces nieuwe locatie

De kick-off van het bouwproces vond plaats op 18 mei 2017. Hierna vond vanaf 15 augustus tweewekelijks een gebruikersoverleg plaats en was er een maandelijks stuurgroepoverleg.

7.3.2. Proces

Vanuit het schetsontwerp (SO) wat door Architectenbureau Tektor in samenwerking met TERRA werd opgesteld, is er na gezamenlijk overleg, en op basis van adviezen van externe bureaus op het gebied asbestsanering, grondvervuiling, bouwconstructie etc. gewerkt aan het Voorlopig Ontwerp (VO). Het concept VO werd financieel doorgerekend, op basis waarvan een bezuiniging van € 350.000,-- moest worden doorgevoerd. Het afronden van het Definitief Ontwerp heeft enige vertraging ondervonden en zal naar verwachting begin 2018 worden afgerond. Vervolgens wordt de omgevingsvergunning aangevraagd en de aanbestedingsprocedure opgestart.

7.3.2.1. Planning

Start bouw naar verwachting maart/april 2018

Streefdatum oplevering gebouw door de gemeente eerste kwartaal 2019.

7.3.3. Woning

De bovenwoning aan de Vlamingstaat zal door TERRA worden opgeknapt en later gebruikt worden voor verhuur van kantoren. TERRA zal daar ook het eigen kantoor vestigen.

7.3.4. Exploitatie

De inkomsten van de exploitatie komen vooral uit verhuur van de (dag)horeca, werkplaatsen, kantoren, en subsidie van de gemeente.

Daarnaast heeft TERRA de extra opgave om financiële middelen te generen uit de exploitatie van de tentoonstellingen, verkoop, nevenprogrammering en door sponsorwerving.

7.3.5. Huur en verhuur

TERRA zal als hoofdhuurder van het gehele gebouw optreden. De juridische verhuurovereenkomsten worden door de gemeente verzorgd en afgesloten. Het vastgoedbeheer is de verantwoordelijkheid van de gemeente.

De verantwoordelijkheden over het beheer door huurder en verhuurder liggen vast in de opgestelde demarcatielijst.

7.3.6. Visie beeldende kunst

TERRA heeft vanuit haar praktijkervaring ondersteuning gegeven bij de totstandkoming van de Visie beeldende kunst van de gemeente Zoetermeer. De interactieve expositie 'van olieverf tot streetart' in februari-maart maakte hier onderdeel van uit.

Samenvatting uitkomsten samspraak expositie 'Van olieverf tot street art' Tijdens de expositie 'Van olieverf tot street art' werden stadsbewoners uitgenodigd om hun mening te geven over kunst in Zoetermeer. Dit met het oog op de ontwikkelingen die momenteel gaande zijn in de Zoetermeerse culturele sector, met in het bijzonder de ontwikkeling van het voormalige pand van de Kwik-Fit als beeldende kunstlocatie.

Via een drietal open vragen, en een multiple choice onderdeel, werd geïnterviewd waar bewoners graag contact maken met kunst, wat men verwacht van een kunstenaar in Zoetermeer, hoe er wordt gedacht over het kunstaanbod (nu en in de toekomst) en welke kunstdisciplines het meest aanspreken en passen bij de stad. De bezoekers van het TERRATORIUM mochten zelf bepalen op welke vragen zij antwoord wilden geven. Naast de mogelijkheid om in het TERRATORIUM antwoord te geven op de vragen, werd ook de mogelijkheid geboden om via de website van TERRA te reageren.

Vraag 1: Waar maak jij graag contact met kunst in Zoetermeer

Respondenten: 43 (40 TERRATORIUM, 3 online)

Wat opvalt aan de reacties is de open houding van de respondenten.

Een kwart van de respondenten geeft aan waarde te hechten aan de traditionele manieren om in contact te komen met kunst, zoals een galerie, museum of kunstcentrum. Het grootste deel van de respondenten staat naast de traditionele locaties ook open voor een breed scala aan manieren om het contact aan te gaan. Ruim de helft van de respondenten noemt de openbare

ruimte: alledaagse plekken, pleinen, straten, rotondes en (onverwachte plekken) in de wijken. Hiernaast worden ook crossovers veelvuldig genoemd. Men ziet kunst graag terug tijdens festivals, gecombineerd met horeca, in (etalages van) winkels en/of winkelgebieden (Stadshart, Dorpsstraat). Ook kunst op scholen, in kerken, het theater en op internet. Een aantal respondenten geeft aan graag 'overal' in contact te willen komen met kunst. Locaties waar kunst te zien is moeten laagdrempelig en uitnodigend zijn. Sommige kunstenaars die reageren, hechten waarde aan plaatsen waar de kunstwerken centraal staan. Toch zien deze kunstenaars ook de waarde van crossovers als manier om het platform te verbreden. Publiekstoegankelijkheid is belangrijk.

Vraag 2: Wat verwacht je van een kunstenaar in Zoetermeer

Respondenten: 44 (41 TERRATORIUM, 3 online)

Ruim een kwart van de respondenten noemt de inhoudelijke kracht van kunst. Kunst moet mensen inspireren, verwonderen, verrassen, blij maken, emotie oproepen, het alledaagse overstijgen en mensen aan het denken zetten. Ook noemt ruim een kwart van de mensen het nut van kunst voor de stad. Kunstenaars zouden met hun kunst een actieve bijdrage moeten leveren aan de ontwikkeling en verfraaiing van de stad. Professionaliteit (en het verschil tussen professionals en amateurs) wordt hierbij regelmatig genoemd, evenals de mogelijkheden die kunst de stad biedt op het gebied van innovatie. Ook kan Zoetermeer zich via kunst onderscheiden.

Nogmaals een kwart van de respondenten geeft het belang van de interactie met het publiek aan. Een kunstenaar zou naar buiten moeten treden (contact met de omgeving), zich betrokken moeten opstellen en (maatschappelijke) verbindingen kunnen creëren. Een toegankelijk podium is hierbij belangrijk.

Vraag 3: Wat vind je van het kunstaanbod in Zoetermeer en wat zou je graag willen zien of doen?

Respondenten: 40 (36 TERRATORIUM, 4 online)

De antwoorden van vraag drie richten zich op diverse aandachtspunten. Er wordt regelmatig gesproken over de behoefte aan meer kunst in het algemeen (zoals meer galleries, exposities en werkplekken) en in de openbare ruimte, met speciaal daarvoor gecreëerde wandelroutes. Ook missen sommigen de naam en de betekenis van kunstwerken in Zoetermeer en

zouden ze graag een plattegrond zien met informatie.

Veel respondenten willen graag kijken én doen. Afwisseling is belangrijk.

Ze hebben behoefte aan laagdrempelige (betaalbare!) cursussen, workshops en masterclasses, die niet hoeven te bestaan uit een langdurig traject.

Ook lezingen zijn gewild.

De algemene aandacht voor kunst in Zoetermeer kan beter. Sommige stadsbewoners weten het aanbod nog onvoldoende te vinden. Een van de respondenten vraagt zich af of er een kunstenplan bestaat en hoe het aankoopbeleid van de gemeente eruit ziet.

Samenwerkingen met andere steden en landen kunnen het aanbod interessanter en rijker maken. Kunstenaars kunnen bovendien ingezet worden als 'vrijdenkers' en 'social designers' bij de samenlevingsontwikkeling. Ook komt de roep om meer ondersteuning naar voren. Dit om het aanbod rijker te maken en een gezonder kunstklimaat te creëren. Bij vraag drie wordt wederom het verlangen naar meer kunst in het algemeen en specifiek de wijk genoemd. Door diverse respondenten worden er specifieke aandachtspunten genoemd: fotografie, street art (het belang om de jeugd te betrekken), festivals en crossovers in het algemeen. Een mooie, inspirerende plek voor kunstuitingen (waar mensen graag komen!) is belangrijk. Als voorbeeld wordt hierbij Pakhuis de Zwijger genoemd.

Vraag 4: Welke kunstdisciplines spreken je aan of vind je passen bij Zoetermeer

Respondenten: 89 [86 TERRATORIUM, 3 online]

Sommige bezoekers van het TERRATORIUM vonden het lastig om de open vragen te beantwoorden, maar wilden via het plakken van maximaal 4 stickers graag laten weten welke disciplines hun voorkeur genieten.

Wel merkte TERRA dat sommige respondenten nog niet bekend zijn met een aantal van de nieuwere disciplines (zoals kunst & techniek /bio -art, digital art en makers).

Uitkomst:

architectuur	29	kunst & maatschappij / participatie	19
3-dimensionaal	15	openbare ruimte / in de wijk	36
kunst & techniek / bio - art	12	fotografie	26
(interieur)design	16	street art	19
makers	25	festivals / cross-overs	34
schilderkunst	35	keramiek	23
grafiek	12	digital art	7
mode/textiel	19	experimentele kunst / installaties	17

Op de website had de vraag een open karakter. De respondenten zijn van mening dat er veel (één respondent spreekt over alle) disciplines bij Zoetermeer passen.

7.3.7. Regieorganisatie

Vanaf januari 2017 is er regelmatig overleg geweest met de stuurgroep over de inhoud van de regieorganisatie. Vanaf juni 2017 heeft wekelijks afstemming plaatsgevonden met de projectleider van de gemeente Bart van de Laak.

In het samenspraakproces is een Expertmeeting georganiseerd waarbij naast TERRA de volgende partijen aanwezig waren: Stroom Den Haag (Arno van Roosmalen), CBK Rotterdam (Ove Lucas), Kunstenlab Deventer (Mieke Conijn), Showroom Mama (Nathalie Hartjes), en projectleider gemeente Zoetermeer (Bart van de Laak).

Ook is er in het samenspraakproces afstemming geweest in de vorm van een brainstormsessie met de lokale cultuurorganisaties op het gebied van Beeldende Kunst. Hieraan hebben deelgenomen; Stichting Sjabien, Stichting Atelierbeheer Zoetermeer, Stichting Ateliers 1819, Stadsmuseum, CKC & Partners, Bibliotheek, Q-seum en Urban Art Studio.

De opmerkingen en waardevolle aanbevelingen zijn zoveel mogelijk meegenomen in de eindrapportage. TERRA bedankt de deelnemende organisaties voor hun positieve bijdrage.

Het Rapport genaamd "Zoetermeer (ook een) stad van Beeldende Kunst", waarin de regieorganisatie is beschreven, is in oktober aan het college van Burgemeester en Wethouders aangeboden. Nog voor de verkiezingen zal het college een advies geven over het rapport.

7.3.8. Gemeentelijk atelierbeleid

Een van de onderwerpen waar de gemeente een beleid zou maken is het atelierbeleid. In november is hierover een combi enquête gestart onder de kunstenaars in Zoetermeer met betrekking tot de ateliers en visie beeldend kunst. TERRA heeft op basis van research een concept kader bij de gemeente over een atelierbeleid aangedragen.

7.4. Websites en TERRAINFO

Website Terra Art Projects

De website van Terra Art Projects geeft op een overzichtelijke manier een complete en altijd actuele weergave van alle facetten van de stichting. Geïnteresseerden zoals kunstenaars, kunstliefhebbers en potentiële sponsors kunnen er onder andere informatie vinden over de organisatie, de projecten, de deelnemende kunstenaars en het deelnemersbeleid. De site is door zijn toegankelijke content en gemakkelijke navigatiemogelijkheden geschikt voor iedere internetgebruiker. TERRA vindt het belangrijk om het gebruiksgemak en de overzichtelijkheid van de site optimaal te houden. Daarom wordt de website regelmatig vernieuwd. TERRA heeft ook een Facebookpagina, met ongeveer 1.000 volgers.

Website 'Zoetermeer in 't Park'

Elk jaar, in de maanden juli en augustus, kunnen bezoekers op de website terecht voor het programma van Zondag in 't Park. Na elke editie zijn er foto's op de site geplaatst van de parkdag. Deze foto's zijn voornamelijk gemaakt door de vrijwillige fotografen van TERRA. 'Zondag in 't Park' heeft ook een Facebookpagina, met ruim 2.300 volgers.

Website 'Markt in 't Park'

Er is een speciale website voor deze markt, waar bezoekers meer informatie kunnen krijgen over de gedachte achter de markt, het aanbod, de programmering en de aanmeldprocedure. 'Markt in 't Park' heeft ook een Facebookpagina, met 780 volgers.

TERRAINFO

In 2017 verscheen weer maandelijks de TERRAINFO, de digitale nieuwsbrief van TERRA. De nieuwsbrief wordt verzonden naar alle abonnees (een kleine 800) en is te downloaden via de website van TERRA en Facebook. De TERRAINFO kent een aantal vaste rubrieken (informatie over de maandelijks expositie en de aankomende kunstfoyers en de column van Mirjam van Spelde). Ook 'huishoudelijke mededelingen' en grote projecten op locatie krijgen aandacht in de nieuwsbrief (zoals in 2017 STREETWISE. OBJECT01 en Zondag in 't Park, e.d.).

7.5. Terra in Bedrijf

Bij de bijeenkomsten van zakelijke netwerken was TERRA regelmatig aanwezig. Het management wil hiermee contacten stimuleren met onder andere het bedrijfsleven. Het bedrijf Samson Regeltechniek maakte weer gebruik van Terra in Bedrijf. De activiteiten met betrekking tot kunstverhuur staan verder op een laag pitje. Door de toetsingsprocedure zijn er minder kunstenaars overgebleven met voor verhuur geschikt werk. Ook staan de werkzaamheden voor de organisatie voor de verhuur niet in verhouding tot de opbrengsten.

inrichten expositie 5x5 Small Art

BEDRIJFSVOERING

8.1. Management

Het management is in het jaar 2017 druk geweest met de realisatie van het jaarprogramma en de diverse projecten.

De directie heeft veel energie gestoken in het kwartiermakerschap van de regieorganisatie VONK en de Dobbevisie en projectmatig met het masterplan Streetwise. Ook was er periodiek overleg met diverse samenwerkingspartners.

8.1.1. Managementinformatie

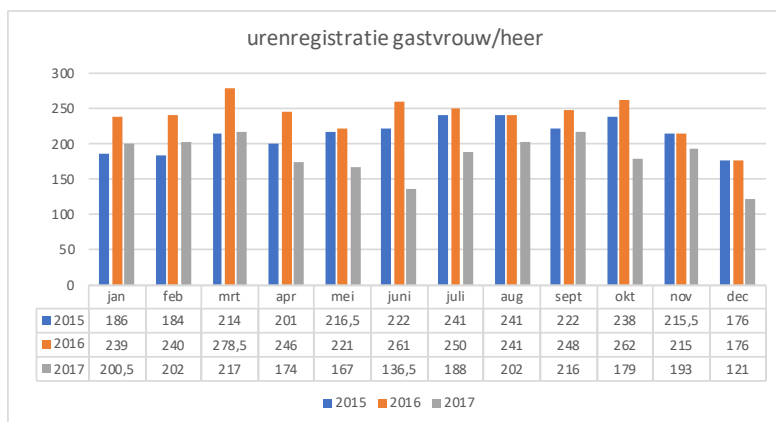
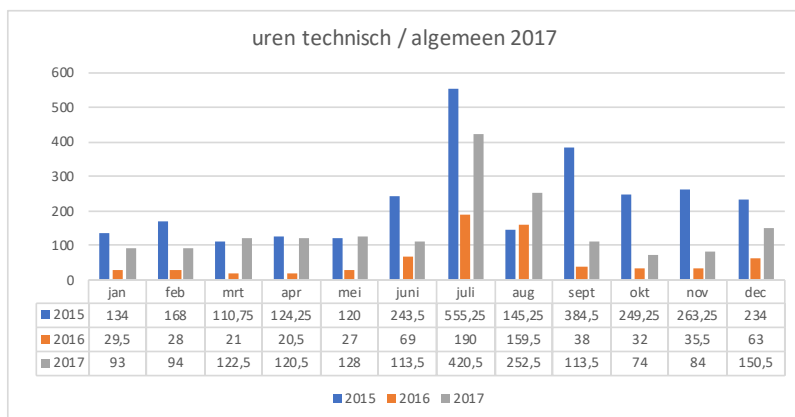
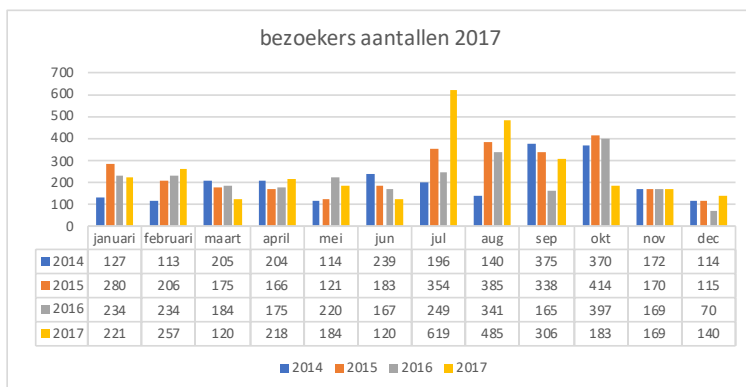
In 2017 is gewerkt aan de volledigheid van de deeladministraties over verschillende jaren het betreft onder andere:

- Leeftijdsopbouw
- aantal bezoekers TERRATORIUM
- verloop vrijwilligers + gemiddeld verblijf
- man/vrouw verhouding
- urenregistratie (toename, piekbelasting).

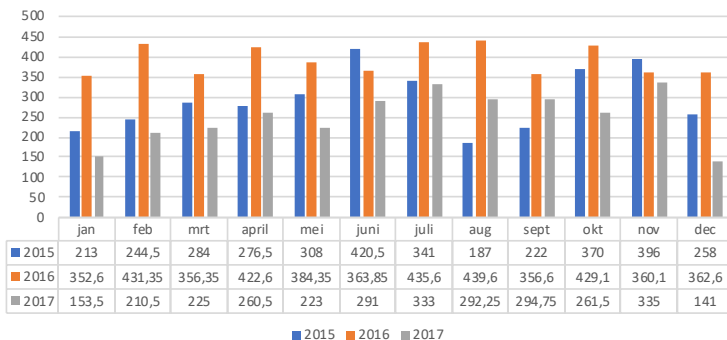
8.1.2. Statistische gegevens

De verschillende cijfers uit de deeladministraties worden per kwartaal zichtbaar gemaakt in lijn en/of staafdiagrammen.

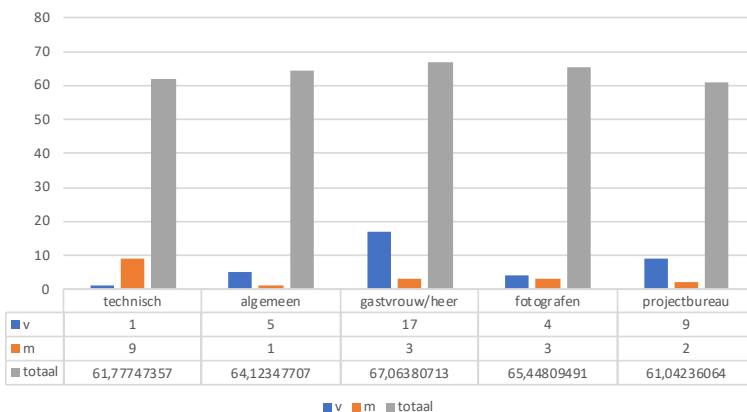
Voor zover mogelijk zijn meerdere kalenderjaren in kaart gebracht.

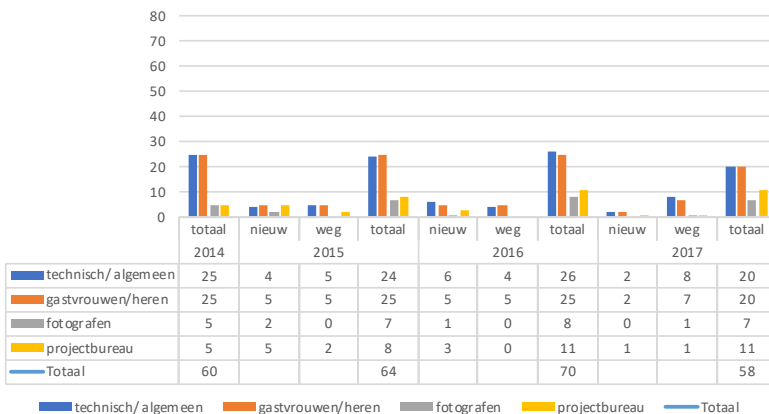
onbezoldigde uren projectbureau 2017

gemiddelde leeftijd vrijwilligers 2017

verloop vrijwilligers 2015 t/m 2017

Toelichting op:

1. Bezoekersaantallen. Over het algemeen een kleine stijging ten opzicht van de voorgaande jaren. Juli/augustus exposief hoog aantal bezoekers vanwege de landelijke expositie 5 x 5 small art in combinatie met Zondag in 't Park.
2. Urenregistratie technisch/algemeen. De piek in capaciteit zit hoofdzakelijk in de (voorbereidingen en de) op- en afbouw van Zondag in 't Park.
3. Urenregistratie gastvrouwen/heren. Hier is een verwachte daling te constateren doordat de openingstijden van het TERRATORIUM zijn veranderd en de zondagsactiviteiten, voorheen extra vrijwilligersuren, nu in de wekelijkse openingstijden vallen.
4. Gemiddelde leeftijd. Terra Art Projects heeft over het algemeen veel vrijwilligers boven de 62 jaar. In het projectbureau zijn jongere vrijwilligers werkzaam. Te zien is dat de capaciteit overwegend uit vrouwen bestaat.
5. Verloop vrijwilligers. Daling van het aantal vrijwilligers over 2017 heeft te maken met het opschonen van het vrijwilligersbestand.

8.1.3. Beschrijving Administratieve organisatie

De procedures ten aanzien van de interne organisatie werden in 2016 beschreven, een en ander conform de eisen van de accountant. Dit is een constant proces in een veranderende organisatie en vergt jaarlijks de nodige aanpassingen.

Dit jaar heeft het projectbureau een gedetailleerde urenregistratie ingevoerd. Ook is er de eerste aanzet gemaakt van een meerjarenprogrammering. Het laatste in combinatie met het concept tentoonstellingsbeleid.

8.2. Projectbureau

Het projectbureau heeft zich in 2017 hoofdzakelijk gericht op de uitvoering van het jaarprogramma 2017, ondersteuning bij de toetsingen en de voorbereidingen van de programmering 2018/2019.

Zondag in 't Park

Er was wekelijks overleg met betrekking tot de voortgang van de bedrijfsvoering.

In het kader van de verdere professionalisering is er door de medewerkers in het projectbureau hard gewerkt aan:

- genereren van managementinformatie
- materiaalbeheer: gezamenlijk proces van een vrijwilliger en de coördinator Techniek.

8.2.1. Tijdelijke ondersteuning/begeleiding

Aan de gastvrouw Lisa Wessling, die zich verder wilde ontwikkelen binnen de stichting, is de mogelijkheid geboden om de projectleiding van Keramiek in 't Park en later de functie van assistent bij Markt in 't Park voor haar rekening te nemen.

8.3. Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en de algemene gang van zaken van de stichting. Zij staan de directie met raad terzijde.

Samenstelling Raad van Toezicht per 1 januari 2017

De Raad van Toezicht van de stichting Terra Art Project bestaat uit vijf personen. Het aantal leden wordt door de Raad van Toezicht vastgesteld. Nieuwe leden worden benoemd op basis van voordracht door leden van de Raad van Toezicht.

Op 1 januari 2017 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende personen:

1. Rob de Graaf voorzitter
2. Monique Plantinga lid
3. Helmut Beckhuis lid
4. Coen Tückerman, lid
5. Ad ten Ham, lid.

Door de Raad zijn in 2017 besproken en formeel goedgekeurd:

- het jaarverslag en de jaarrekening 2016
- begroting voor het jaar 2018
- jaarprogramma 2018

Daarnaast kwamen aan de orde:

- de algemene gang van zaken
- de tussentijdse financiële stukken
- eindresultaat toetsing van deelnemers
- de stand van zaken regieorganisatie VONK, diverse thematische besprekingen (extra d.d. 16 mei 2017)
- verbouwing voormalig pand Kwik-Fit.

Bestuurstermijn

In 2017 zijn er geen wijzigingen in de samenstelling van de Raad van Toezicht geweest.

Beloning

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen beloning. Wel kunnen ze onkosten declareren.

Statuten

De statuten van de stichtingen Terra Art Projects, Terra in Bedrijf en TERRAFAN bleven in 2017 ongewijzigd.

Werkzaamheden Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken binnen de organisatie. De Raad stelt het beleid van de stichting Terra Art Projects in nauwe samenwerking met de directie vast, ziet toe op de uitvoering ervan, fungeert als klankbord en geeft advies. De taken en bevoegdheden van de Raad, zoals vastgelegd in de statuten, stemmen overeen met de bepalingen van de Code Cultural Governance. De Raad van Toezicht vergadert minimaal vijfmaal per jaar.

In 2017 vergaderde de Raad vijf (5) keer in aanwezigheid van de directie:

1. 24 februari 2017
2. 28 april 2017
3. 23 juni 2017
4. 6 oktober 2017
5. 24 november 2017.

Conclusie:

De Raad van Toezicht heeft het afgelopen jaar de directie met raad en daad bijgestaan. Daarbij heeft zij vanuit haar statutaire taak geconstateerd dat zowel het inhoudelijke als het financiële beleid waarvoor de directie verantwoordelijk is tot belangrijke resultaten heeft geleid. De Raad van Toezicht is erg tevreden met het feit dat met grote passie door medewerkers en vrijwilligers enorm veel werk is verzet om alle doelstellingen voor het jaar 2017 te realiseren. In dit jaarverslag spreekt de Raad van Toezicht daarom haar grote waardering uit voor iedereen die aan het werk van TERRA een bijdrage heeft geleverd en zij dankt alle medewerkers en vrijwilligers van de stichting zonder wie TERRA niet die belangrijke rol binnen Zoetermeer en daarbuiten zou kunnen vervullen.

Namens de Raad van Toezicht, december 2017,
Rob de Graaf
Voorzitter Raad van Toezicht Terra Art Projects.

8.4. Bestuurlijk Overleg wethouder/gemeente

Dit jaar heeft er geen bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de wethouder. Over de actuele onderwerpen is regelmatig overleg en afstemming geweest met diverse onderdelen van het gemeentelijk apparaat.

8.5. Structurele subsidie

TERRA is voornemens om in de lijn van het meerjarenbeleidsplan haar capaciteit te vergroten. Ook wil TERRA, om meer zekerheid te krijgen over de hoogte van de jaarlijkse subsidiebeschikking, een verzoek indienen voor een meerjarensubsidie. Dit staat los van de huisvestingswensen en heeft te maken met de vastgestelde actiepunten in de 'toekomstagenda cultuuragenda'. Dit zal van invloed zijn op de subsidieregelingen en cultuurbudgetten. In verband met de gewijzigde situatie waarin TERRA als kwartiermaker is aangesteld zal de subsidiewens meegenomen worden met de beschrijving/uitwerking van de regie-organisatie.

Door TERRA is voor 2018 subsidie aangevraagd: 99.000 zoals in 2017/ 150.000 ontwikkelbudget/ en een garantstelling van 20.000, mocht het niet lukken om door gebrek aan capaciteit de eigen opdracht om 20.000 op andere wijze binnen te halen te vervullen.

De reguliere subsidie werd gehonoreerd. Besluit over het ontwikkelbudget van 180.000, waarvan 100.000 voor de verhuizing werd uitgesteld tot er een collegebesluit over de exploitatie van het Centrum voor Beeldende Kunst en de regieorganisatie wordt gedaan.

8.6. Accountant

Vanwege de hogere structurele subsidie was het in 2016 vereist om aan het eind van het kalenderjaar een accountantsverklaring in te dienen bij de subsidieverantwoording. Door accountant Sander Koeleman van het accountantskantoor Kreston Syncount werd over 2016 een goedgekeurde accountantsverklaring afgegeven.

Medio 2017 is er extra advies gevraagd aan de accountant over de mogelijkheden om een tot een btw-organisatie over te gaan, dit in relatie met de exploitatie van de nieuwe locatie aan de Vlamingstraat. Omdat deze vraag samenhangt met de ontwikkelingen ten aanzien van de nieuwe huisvesting zal dit in 2018 een vervolg krijgen.

8.7. Huisvesting

Dorpsstraat 12

In augustus 2017 liep de huurovereenkomst van de Dorpsstraat 12 af.

In afwachting van de verhuizing naar de Vlamingstraat is het pand door de gemeente voorlopig aan TERRA in bruikleen gegeven.

8.8. Vrijwilligers

Het vrijwilligersteam bestaat uit drie disciplines:

1. de technische- en cateringgroep
2. de groep fotografen/administratieve ondersteuning/coördinatie
3. het team gastvrouwen/heren.

Het totale vrijwilligersbestand bestaat per 31 december 2017 uit 57 personen

8.8.1. Vrijwilligers technisch, catering.

Aantal 31/12/2016	Verloopcijfers	Aantal 31/12/2017
26	-/- 8 + 2	20

Aantal vrijwilligersuren 1.766,5

Zondag in 't Park

Capaciteit

TERRA is begonnen met het periodiek opschonen van het vrijwilligersbestand. Vrijwilligers die het afgelopen jaar om diverse redenen geen of nauwelijks vrijwilligerswerk hebben verricht, zijn in overleg met de betrokkenen uit de actuele administratie verwijderd. De reden hiervoor is dat de weergave van het aantal vrijwilligers (zowel in onze administratie als op de website) niet strookt met de werkelijkheid. Indien de individuele situatie van de vrijwilliger verandert en hij/zij weer actief wil worden is het natuurlijk mogelijk contact met ons op te nemen.

Het bestand van actieve vrijwilligers van de technische groep komt op een aantal van 10 en voor de catering/algemeen op een aantal van 6.

Dat het een redelijk intensief jaar is geweest voor de technische vrijwilligersgroep blijkt uit het onderstaande:

Zondag in het Park

Halverwege de maand mei 2017 is begonnen met de voorbereidingen voor de activiteit 'Zondag in 't Park'. Er is technisch advies aan de coördinator Techniek gevraagd voor de voorzieningen in 't Park. In de maand juni is er gebouwd aan de uitgifte van drank, overkapping locatie workshops, zitelementen van pallets en voorzieningen aan het paviljoen. Op zes zondagen werd de opbouw- en afbouw van 'Zondag in 't Park' door de vrijwilligers geregeld.

Maandelijks exposities TERRATORIUM

Elke maand wordt de wisseling van kunst in TERRATORIUM ondersteund door een of twee vrijwilligers.

Beheer Dorpsstraat 12

In 2017 zijn de kasten van de tussenverdieping aangepast, en ook het sieradenmeubel. Voor de expositie 5 x 5 Small Art hebben de vrijwilligers, op basis van een ontwerp van John Henniger, speciale tentoonstellingswanden gemaakt. Na de expo 5 x 5 Small Art zijn de wanden van TERRATORIUM hersteld en opnieuw geverfd.

Opslagplaats Keulseweg 36a

In november is in de opslagplaats, door het vertrek van de tweede huurder, de procedure van herinrichting opgestart. Gelijktijdig is in kaart gebracht wat er aan materialen gerepareerd moest worden. De materialen kunnen nu overzichtelijke neergezet worden en zijn goed geïnventariseerd.

Tentoonstelling Ode aan de Beeldentuin

In het kader van deze tentoonstelling zijn de beelden van Renée du Clou door de vrijwilligers vervoerd en geplaatst in de beeldentuin van het Stadsmuseum. Na de tentoonstelling zijn de beelden weer verwijderd en vervoerd door de vrijwilligers.

Catering

Deze groep vrijwilligers regelden de voorzieningen voor onder andere 'Zondag in 't Park', de kunstfoyers, kunstenaarscafés, openingen van grote exposities, en incidenteel bij de maandelijkse gastkunstenaars.

Chapeau Beeldje

Henk Welner, technisch vrijwilliger van TERRA, werd op vrijdag 13 oktober tijdens het 'Pannembier', dat werd georganiseerd om het afronden van het 'asbest project' in zijn wijk te vieren, verrast met het 'Chapeau Beeldje'. Het beeldje werd uitgereikt door TERRA en wethouder Taco Kuiper om Henk te bedanken voor zijn jarenlange vrijwillige inzet om de stad leuker en mooier te maken!

Frequentie overlegbijeenkomsten

Binnen de technische groep is afgesproken om bij rustigere perioden van activiteiten niet maandelijks te overleggen, maar dit per kwartaal te bekijken. Tussentijdse werkzaamheden worden via de e-mail aangedragen.

8.8.2. Team vrijwilligers TERRATORIUM (gastvrouwen/heren)

Aantal 31/12/2016	Verloopcijfers	Aantal 31/12/17
25	-/-7 + 2	20

Aantal vrijwilligerssuren incl. de weekenden en zondagen grote exposities en evenementen	2.196
---	-------

Dit zijn de gastvrouwen/heren die bezoekers te woord staan tijdens de openingsuren van het TERRATORIUM. De openingstijden in 2017 zijn gewijzigd naar woensdag t/m zondag van 13-17 uur.

Door het verloop van het afgelopen jaar staat er bij het Vrijwilligers Informatie Punt permanent een vacature van gastvrouwen en -heren uit zodat er zo nodig uit een reservepool kan worden geput. Naast de wekelijkse bezetting van het TERRATORIUM hebben diverse gastvrouwen en -heren ook meegewerkt bij de ontvangst en begeleiding van bezoekers tijdens de weekenden van de parkzondagen.

Capaciteit:

Aandacht blijft om het team qua capaciteit op orde te houden. Het verloop heeft als voornaamste reden dat het niet doorlopend druk is in het TERRATORIUM en dat dit niet aansluit bij de individuele verwachting. Ook zijn er gastvrouwen vertrokken door ziekte, en anderen vanwege het vinden van een betaalde functie.

Er is besloten een schriftelijke evaluatie te houden, waardoor er beter inzicht wordt verkregen hoe gemotiveerd de gastvrouw/heer is en of zij/hij zelf eventuele verbeter/veranderpunten zou willen zien. Er zijn 25 vrijwilligers aangeschreven en er zijn 16 reacties retour ontvangen.

In een kwartaalbijeenkomst zijn de belangrijkste onderwerpen door de directie en de vrijwilligers besproken. Daar waar verbeteringen mogelijk waren zijn deze doorgevoerd.

Uit de evaluatie kwamen onder andere de volgende voorstellen:

- meer publiek te trekken door het organiseren van lezingen en korte workshops
- meer nieuwsgierig makende informatie op de vensterbanken te plaatsen en een algemene flyer te maken om mee te geven aan bezoekers.

Hier is onder andere het volgende over afgesproken:

- standaard kunstboek in de etalage (kunstboek van de week)
- kunstenaars vragen meer aanwezig te zijn tijdens de openingstijden
- programmering op website vermelden van wat al vastgelegd is.

Kwartaalbijeenkomsten

Om de organisatorische aspecten niet uit het oog te verliezen wordt er vier keer per jaar een vergadering georganiseerd op de laatste vrijdag van het kwartaal. Tussentijdse -noodzakelijke- informatie of vragen worden via de mail gedeeld en afgewikkeld.

Een van de onderwerpen: de bezoekersaantallen tijdens de kwartaalbijeenkomsten.

Administratieve organisatie

Doordat de organisatie constant in beweging is dienen de benodigde formulieren en instructies voor de gastvrouwen/heren te worden bijgesteld.

Coördinator sieradenexpositie

Door de coördinator is actief gezocht naar meer kunstenaars die hun sieraden in het TERRATORIUM wilden exposeren.

Vertrek coördinator team gastvrouwen en heren

Afgelopen september was het vier jaar geleden dat Jeannette Colijn zich als vrijwilliger opgaf voor de functie van coördinator van het team gastvrouwen en -heren. Zij heeft aan de directie te kennen gegeven haar coördinatorschap met ingang van 1 februari 2018 te willen beëindigen. Deze functie heeft zij met plezier vervuld.

Mede gezien de ontwikkelingen binnen TERRA is intern gezocht naar een tijdelijke oplossing. De taken zullen voorlopig overgenomen worden door het duo Marjan van Leeuwe en Frank Dingeman.

8.8.3. PR, fotografie, directie en projectbureau ondersteuning en coördinatie

Aantal 31/12/2016	Verloopcijfers	Aantal 31/12/2017
19	-/- 2 + 1	18
Aantal vrijwilligersuren fotograferen		75
Aantal vrijwilligersuren directie en projectbureau		3.021
Totaal (niet-gehonoreerde) vrijwilligersuren		3.096

Zondag in 't Park

De groep fotografen heeft zich voornamelijk beziggehouden met het fotograferen van alle exposities, 'Zondag in 't Park', Streetwise.object01, en het vastleggen van de nieuwe vrijwilligers voor de website. Voor de werkzaamheden van het projectbureau zie de beschrijving bij onderdeel 8.2.

8.8.4. Terraweeetjes

Om het totale vrijwilligersbestand eenduidig op de hoogte te stellen is er een nieuwsbrief in het leven geroepen, genaamd Terraweeetjes. Door middel van deze nieuwsbrief wordt men maandelijks (laatste week van de maand) over een aantal vaste zaken geïnformeerd zoals de komende expositie en andere activiteiten, verjaardagen, nieuwe medewerkers, en worden er diverse oproepen gedaan.

8.8.5. Tijdelijke vrijwilligers

Er zijn in de maand mei twee vacatures via het VIP verspreid voor assistentie tijdens 'Zondag in 't Park'. Helaas hebben zich geen vrijwilligers via deze weg gemeld. Door TERRA zijn de tijdelijke vrijwilligers van de vorige edities van Zondag in 't Park aangeschreven. Hieruit zijn nu drie extra vrijwilligers beschikbaar. Verder is gezocht binnen ieders netwerk voor assistentie bij het opbouwen en afbreken van het evenement. Hiervoor zijn over de periode heen 17 vrijwilligers actief geweest

8.9. Totale omvang organisatie TERRA

Omschrijving	Aantal
Raad van Toezicht	5
Directie	2
Projectbureau	9
Technische medewerkers	14
Catering en algemene medewerkers	6
Gastvrouwen en gastheren	20
Fotografen	7
Toetsingscommissie	3
Totaal	66

8.10. Totaal aantal niet gehonoreerde uren over het kalenderjaar 2017 is:

Omschrijving vrijwilligersgroep	Aantal uren
Team technisch, catering	1766,5
Team gastvrouwen/heren TERRATORIUM	2196
Team fotografen	75
Team directie en projectbureau	3021
Totaal	7.058,5

Waardering voor vrijwilligers

Ook dit jaar is weer aandacht besteed aan de inzet van de vrijwilligers en de waardering vanuit de directie en Raad van Toezicht.

Op 6 oktober is bij Di Niente een bijeenkomst georganiseerd van het team gastvrouwen en -heren. De directie heeft hun waardering uitgesproken en heeft als attentie een cadeaubon van Di Niente uitgereikt.

De tweede groep vrijwilligers heeft op 19 oktober 2017 een etentje aangeboden gekregen voor hun inzet en bijdrage aan Zondag in 't Park.

Het etentje is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van 77events. De fotografen hebben in december een cadeaubon van Di Niente ontvangen.

FINANCIEEL RESULTAAT

De stichting Terra Art Projects kende in 2017 een omzet van 298.00 euro. Hiervan werd 181.000 euro besteed aan de realisatie van de projecten. Zevenenzestig procent van de baten was afkomstig van de gemeente Zoetermeer. De overige inkomsten werden verworven uit verkoop, via het bedrijfsleven en cultuurfondsen.

MET DANK AAN

Subsidiënten en sponsors

Gemeente Zoetermeer, Fonds 1818, Stichting DOEN, 77Events, Antivlam Brandbeveiliging, Bouwbedrijf gebroeders Huurman, KA van Daalen & Zn BV, LEAS Bureau voor zorgvernieuwing, Nancy Verkooijen - regisseur van projecten, Pilatusdam mens & organisatie, Tektor interieur en architectuur, Toost foodtruckfestival, HABO GWW.

Personen

De deelnemende kunstenaars, alle vrijwilligers, de fotografen.

Colofon

Tekst	Mirjam van Spelde, Ed Boutkan, Natalie Vinke, Monique Kievits
Eindredactie	Joke Meijer
Vormgeving	Sigrid Roelofs
Fotografie	Petrie Comans, Fati Daut, Annelize van der Helm, Ron Jenner, Monique Kievits, Nelly Smits, Gerard van Warmerdam